

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské výchovy

PŘÍPRAVA DĚTÍ Z VYLOUČENÉ
LOKALITY VE FRÝDKU – MÍSTKU
NA VSTUP DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY
PŘÍPADOVÁ STUDIE

Bakalářská práce

Autor: Yvetta Skácelová

Vedoucí práce: Mgr. Marcela Fojtíková Roubalová, PhD.

Olomouc 2016

*Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala
samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.*

.....

Podpis autora práce

Zde bych chtěla poděkovat paní Mgr. Marcele Fojtíkové Roubalové PhD.,

za odborné a tvůrčí vedení, laskavý přístup a trpělivost.

Obsah

ÚVOD	6
1 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČR	7
2 VZDĚLÁVACÍ ORGANIZACE V ČR, FRÝDKU - MÍSTKU	13
2.1 STÁTNÍ ORGANIZACE	13
2.2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE	13
3 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ JAKO NÁSTROJ INTEGRACE	16
3.1 SOCIÁLNĚ VYLOUČENÁ LOKALITA	17
4 PŘEDŠKOLÁK A JEHO VÝCHOVNÉ PROSTŘEDÍ	18
4.1 ROMOVÉ A VZTAH KE VZDĚLÁNÍ	19
4.2 ROMSKÁ RODINA	20
5 PODMÍNKY PRO VSTUP DO ŠKOLY	21
5.1 ŠKOLNÍ ZRALOST	21
5.1.1 Fyzická zralost	21
5.1.2 Psychická zralost	22
5.1.3 Sociální zralost	22
5.2 ZÁPIS DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY	23
5.3 ŠKOLNÍ NEZRALOST	24
5.3.1 Přípravné třídy	25
6 SOCIÁLNÍ PEDAGOG A JEHO ROLE	27
6.1 SOCIÁLNÍ PEDAGOG V CENTRU PRAMÍNEK	28
7 METODIKA KVALITATIVNÍHO VÝZKUMU	29
7.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	29
7.2 CÍL VÝZKUMU	29
7.3 METODOLOGIE	29
7.4 SBĚR A ZPRACOVÁNÍ DAT	30
7.5 ANALÝZA DAT	30
7.6 ÉTIKA VÝZKUMU	30
8 VLASTNÍ VÝZKUM	31
8.1 PŘÍPAD 1	31
8.2 VLASTNÍ POZOROVÁNÍ: 11/2014 – 12/2015 LENKA	32
8.2.1 Zkušební test školní zralosti v 12/2015	41
8.3 PŘÍPAD 2	43
8.4 VLASTNÍ POZOROVÁNÍ: 11/2014 – 12/2015 TONDA	44

8.4.1	Zkušební test školní zralosti v 12/2015	52
8.5	PŘÍPAD 3	54
8.6	VLASTNÍ POZOROVÁNÍ: 11/2014 – 12/2015 PETRA	55
8.6.1	Zkušební test školní zralosti v 12/2015	65
9	ANALÝZA ZÍSKANÝCH POZNATKŮ	67
	ZÁVĚR	70
	ZDROJE	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	75
	PŘÍLOHY	77

Úvod

Ve své práci se budu zabývat dětmi v předškolním věku, které žijí ve vyloučené lokalitě ve Frýdku - Místku. Chci poukázat na důležitost předškolní výchovy jako nástroje integrace těchto dětí ze sociálně slabých rodin, převážně romských. Cílem bakalářské práce je zjistit, zda jsou děti připravené na vstup do základní školy po docházce v Centru Pramínek, jestli dostaly odklad povinné školní docházky, nebo se budou dále vzdělávat v přípravné třídě základní školy nebo mateřské škole.

Také se zaměřím na předškolní vzdělávání ve státních a neziskových organizacích, důležitost vzniku přípravných tříd v České republice a hlavně vzdělávání romských dětí a dětí ze sociálně slabých rodin, které nenavštěvují mateřské školy. Ve své práci se budu zabývat otázkou vztahu Romů ke vzdělání, v následující kapitole se zaměřím na podmínky předškolních dětí ke vstupu do základní školy, školní zralost a nezralost.

V praktické části bakalářské práce využiji kvalitativního výzkumu. Formou případových studií se zaměřím na tři vybrané děti žijící ve vyloučené lokalitě, které budu pozorovat jeden rok. Využiji všech dostupných prostředků ke zjištění vývoje a rozvoje těchto dětí. Vybrané předškolní děti v době pozorování navštěvují Centrum Pramínek ve Frýdku - Místku. Chci zjistit, co se všechno v Centru Pramínek naučí, jak se budou rozvíjet, jestli budou schopny a připraveny na povinnou školní docházku.

1 Předškolní vzdělávání v ČR

Předškolní vzdělávání představuje důležitou etapu člověka ve výchově a vzdělávání. Už z názvu vyplývá, že jde o vzdělávání před vstupem na základní školu. Výchova a vzdělání dětí od 3 až 6 let může probíhat v institucích státních, neziskových organizacích nebo také přímo v rodině. Příprava na vstup do základní školy, znamená rozvoj dítěte po stránce sociální, fyzické a emocionální.

Předškolní vzdělávání v České republice upravuje školský zákon. Podle § 33 školského zákona je cílem předškolního vzdělávání rozvoj dítěte, podle § 34 ve věku od 3 – 6 let. Cílem předškolního vzdělávání je rozvoj dítěte ve složce fyzické, citové, rozumové, osvojení si pravidel chování, základních hodnot a mezilidského chování. Předškolní vzdělávání napomáhá k přípravě dětí na vstup do základní školy a tím k plnění povinné školní docházky.¹

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV), vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku. Tato pravidla se vztahují na pedagogické činnosti probíhající ve vzdělávacích institucích zařazených do sítě škol a školských zařízení. Jsou závazná pro předškolní vzdělávání v mateřských školách, v mateřských školách s programem upraveným podle speciálních potřeb dětí a v přípravných třídách základních škol.²

Předškolní vzdělávání je v ČR zajišťováno mateřskými školami, jsou to také mateřské školy s upraveným vzdělávacím programem. Předškolní vzdělávání je také realizováno v přípravných třídách základních škol. Mateřská škola je druh školy, legislativně zakotvena v rámci vzdělávací soustavy v ČR. Proces vzdělávání i jeho organizace v MŠ, se proto řídí obdobnými pravidly jako u škol ostatních.³

Podle České školní inspekce, je předškolní vzdělávání chápáno jako důležitý prostředek pro vyrovnávání rozdílů mezi dětmi, který v počátku vzdělávací dráhy pomáhá snížit handicap dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Předškolní věk je

¹MŠMT. Zákon č. 561/2004Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. (školský zákon).

² MŠMT. RVP PV. Praha:VÚP, Tauris. 2006

³ Srov. MŠMT. RVP PV. 2006.

z pedagogicko-psychologického pohledu velmi vhodným obdobím pro vytváření základů sociálních a kulturních návyků. Děti, které pocházejí ze sociálně slabých rodin a předškolního vzdělávání se neúčastní, mají nerovné startovací podmínky při nástupu k povinné školní docházce. Důležitý je také přístup k výchově v rodině dítěte. Vývoj účasti dětí v předškolním vzdělávání sleduje a vyhodnocuje ve svých výročních zprávách Česká školní inspekce. Účast dětí v posledním roce předškolního vzdělávání roste, viz tabulka 1.⁴

Tabulka 1 Vývoj účasti dětí v předškolním vzdělávání

Rok	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/2015
Počet dětí	328 612	342 521	354 340	363 568	367 603
Počet 5 letých	94 775	96 959	104 369	111 217	110 000

Zdroj: MŠMT, 2015⁵

Podle tabulky 1 je zřejmé, že počet dětí v 5 letech navštěvující MŠ se zvyšuje. Tabulka však nevykazuje všechny děti v populaci. Podle ČŠI⁶ chybí monitoring dětí, které nenavštěvují mateřské školy vůbec. Není znám přesný počet, jejich sociálně-ekonomické zázemí a výsledky jejich vzdělávání, případně jejich úspěšnost. Základní školy ve školních matrikách nevidují účast dětí, které prošly předškolním vzděláváním. Chybějící údaje, zkreslují především proto, že výzkumy z terénu potvrzují, že se často jedná o sociálně znevýhodněné děti, kterým by předškolní vzdělávání mohlo pomoci překonat vzdělávací nerovnosti při nástupu do 1. ročníku základní školy. Komunitní práce s rodinami dětí, které nejeví o předškolní vzdělávání svých dětí zájem, je jen v začátcích. V České republice chybí celostátní nebo regionální úrovní strategie, jak s rodinami z vyloučené lokality komunikovat a získávat je pro podporu vzdělávání jejich dětí. Chybí také celostátní kritéria pro

⁴ ČŠI. Rovný přístup ke vzdělávání v České republice: situace a doporučení. Praha, 2014.[online], [cit. 15. 7. 2015]. Dostupné na: <http://www.csicr.cz/html/A5-RovnyPristup/flipviewerxpress.html>

⁵ MŠMT. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2014. [online], [cit. 10. 9. 2015]. Praha, 2015. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/statistika-skolstvi/vyrocní-zpravy-o-stavu-a-rozvoji-vzdelavani-v-ceske-1>

⁶ ČŠI – Česká školní inspekce

identifikaci sociálního znevýhodnění. Evidence sociálně znevýhodněných dětí a navazující podpůrná opatření nejsou v České republice realizována systematicky.⁷

I když předškolní vzdělávání v České republice není povinné, má však vliv na úspěšnost dítěte v dalším vzdělávání, patří mezi důležité období v životě člověka. Prvními učiteli v životě dítěte jsou jejich rodiče, nebo osoby pečující. Předškolní vzdělávání představuje v institucích, zabývající se výchovou a vzděláním předškolních dětí, odborné vedení, vytváření vhodných podmínek pro jejich všestranný rozvoj. Pro znevýhodněné děti tak představuje předškolní vzdělávání vyrovnávání rozdílů, zlepšování jejich životních a vzdělávacích šancí. Kompenzuje tak nedostatky v uspokojování potřeb a všeobecném rozvoji dítěte.⁸

Mateřské školy můžeme považovat jako doplněk rodinné výchovy. Přispívají k socializaci dítěte, vyrovnávání rozdílů, které vznikají při různých podmínkách v kulturně a sociálním zázemí dítěte. V mateřských školách se pracuje přiměřenými metodami k věku dítěte a jeho potřebám. Předškolní výchova dává základ pro další vývoj a rozvoj dítěte v základním vzdělání. Mateřské školy v České republice mají dlouhodobou tradici, v současnosti nabízejí různé alternativní programy, které staví na základech různých filozofických a pedagogických směrů a z potřeb dítěte.⁹

V České republice ve školním roce 2014/15 se účastnilo 367 603 dětí předškolního vzdělávání, z toho v mateřských školách bylo evidováno 363 568 dětí, 3520 dětí docházelo do přípravných tříd základních škol a přípravného stupně základních škol speciálních se účastnilo 264 dětí.¹⁰

Ve školním roce 2014/15 poskytovalo předškolní vzdělávání v České republice 5 158 mateřských škol. Mateřské školy nevyhověly 50 800 žádostem o přijetí. Předškolní vzdělávání poskytují také mateřské školy při zdravotnickém zařízení, přípravné třídy pro děti se sociálním znevýhodněním na základních školách a přípravné stupně základních škol speciálních. Od roku 2009/10 do roku 2014/15

⁷ ČŠI. Rovný přístup ke vzdělávání v České republice: situace a doporučení, 2014.

⁸ MŠMT. Bílá kniha. Praha: Tauris, 2001, s. 45.

⁹ ŠTAVA, J., Česká výchovně-vzdělávací soustava. In: JÚVA, V. et al., Základy pedagogiky. Brno: Paido, 2001, s. 106.

¹⁰ MŠMT. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v 2014, 2015, s. 76.

přibýlo v České republice celkem 278 nových mateřských škol. Z celkového počtu bylo 174 MŠ zřízeno privátním sektorem a 85 škol zřídily obce.¹¹

Docházka dětí do mateřských škol je většinou zpoplatněna, vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky je v mateřských školách zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí po dobu 12 měsíců je bezplatné dle § 123 odst. 2 školského zákona. Zkrácení bezplatného vzdělávání na 12 měsíců vstoupilo v platnost k 1. 1. 2013. Děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky jsou podle školského zákona přednostně přijímány k předškolnímu vzdělávání podle § 34 odst. 4 školského zákona, aby se mohly před vstupem do základní školy vyrovnat případné rozdíly mezi dětmi v komunikativních dovednostech a v rozvoji myšlení, tím se předchází případným problémům s integrací dětí v základních školách.¹²

Předškolní vzdělávání není povinné, ale pomáhá vyrovnávat sociální nerovnosti k přípravě na další vzdělávání. Do mateřských škol posílají své děti motivovanější rodiny a méně sociálně slabé rodiny. Jestliže má být mateřská škola sociálně vyloučenými obyvateli využívána, jak ukazují terénní výzkumy, musí být vzdálenost MŠ od jejich bydliště nejvíce 15 minut od sociálně vyloučené lokality. Mezi klíčové faktory docházky převážně romských dětí do předškolních zařízení jsou: ekonomické důvody, kapacita mateřských škol, věk a počet sourozenců. Romské rodiny a sociálně slabé rodiny neposílají děti do předškolních zařízení z důvodu finanční náročnosti. Přijímání dětí ze sociálně vyloučených rodin i z běžných rodin do mateřských škol jsou limitovány kapacitou blízkých mateřských škol. Přednostně se do mateřských škol přijímají děti, jejich rodiče pracují, což u rodin sociálně vyloučených a romských je velký problém. Další bariérou v České republice pro přijímání dětí ze znevýhodňujícího prostředí, představuje připravenost předškolního zařízení vůbec přijímat tyto děti.¹³

¹¹ Srov. MŠMT. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v 2014, 2015, s. 78.

¹² Srov. MŠMT. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v 2014, 2015, s. 82

¹³ ČADA, K. et al. Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR z května 2015. In: ESF, [online], [cit. 20. 6. 2015]. 2008, s. 78. Dostupné na: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr-1>

Předškolním dětem, kterým byl doporučen odklad povinné školní docházky na základě žádostí rodičů, doporučení Pedagogické-psychologické poradny a pediatrem, je doporučeno vzdělávání v mateřských školách, přípravných třídách základních škol a také v základních školách speciálních. Přípravné třídy základních škol jsou určeny převážně dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Vzdělávání v přípravných třídách není povinné, ale probíhá ve školním prostředí. Nezapočítává se do povinné školní docházky. Převažují zde děti sociálně znevýhodněné a předpokládá se, že zařazení do přípravné třídy přispěje k vyrovnání jejich vývoje. Přípravné třídy pro děti se sociálním znevýhodněním zřizují obce, svazek obcí nebo kraj. Počet škol s přípravnými třídami se zvyšoval až do roku 2012/13, ve školním roce 2013/14 došlo poprvé k snížení jejich počtu, a to z 238 ve školním roce 2012/13 na 235 škol. Klesl tak i počet přípravných tříd, a to z 282 v roce 2012/13 na 277 tříd v roce 2013/14. Počet dětí v přípravných třídách má však rostoucí tendenci. V roce 2009/10 navštěvovalo přípravné třídy 2 410 dětí, v roce 2012/13 bylo 3 480 dětí, v roce 2013/14 byl počet dětí v přípravných třídách 3 520, v roce 2014/2015 bylo 3 819 dětí.¹⁴

Přípravné třídy tak představují mezistupeň mezi mateřskou školou a základní školou. Jsou určeny pro děti, kterým byl doporučen odklad povinné školní docházky. Ve třídách je max. počet dětí 15. Příprava probíhá ve školním prostředí, děti však nejsou hodnoceny známkou, ale jen slovním vyjádřením. Školní rok v přípravné třídě se řídí školským zákonem podle §47.

Podle Šotolové¹⁵ je prvořadé zvýšit nebo rozšířit nástroje pro předškolní vzdělávání romských dětí a dětí ze sociálně slabých rodin.

Možnou alternativní náhradou předškolního vzdělávání jsou sociální služby neziskových organizací přímo v centru vyloučených lokalit. Vznikají tak předškolní kluby při neziskových organizacích např. Charita, Slezská diakonie, Člověk v tísni, Romodrom, o. s., Vzájemné soužití, o. s. a další.¹⁶

¹⁴ Srov. MŠMT, Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v 2014. 2015, s. 81.

¹⁵ ŠOTOLOVÁ, E., Vzdělávání Romů. Praha: Grada, 2.vyd., 2001, s. 36.

¹⁶ Srov. JÚVA, V. et al., Základy pedagogiky, Brno: Paido, 2001, s. 43.

Do projektu, „ Pojd'te do školky“, který iniciovala organizace Člověk v tísni, se zapojilo devět neziskových organizací s cílem podpořit sociálně znevýhodněné rodiny s předškolními dětmi. V těchto lokalitách jsou zřizovány denní centra pro předškoláky a podpora jejich rodin. Konference k tomuto tématu se konala 3. 6. 2015 v Praze. Výstupy z konané konference jsou na stránkách Člověk v tísni, jako lokální plány předškolního vzdělávání v 16 městech v České republice.¹⁷

¹⁷ ČLOVĚK V TÍSNI O. P. S. Projekt „Pojd'te do školky“. [online], [cit. 23. 6. 2015], 2013. Dostupné: <http://www.clovekvtisni.cz/cs/clanky/video-vime-jak-podporit-deti-z-nepodnetneho-prostredi-pri-nastupu-do-skolky>

2 Vzdělávací organizace v ČR, Frýdku - Místku

Vzdělávací organizace v České republice, které se zabývají výchovou a vzděláním předškolních dětí jsou státní, soukromé, neziskové, církevní. Výrazné postavení v České republice zaujímají mateřské školy jak státní i soukromé. Při neziskových organizacích a církvích jsou zřizovány předškolní kluby. Nový trend v České republice zaujímají lesní školky a také firemní školky.

2.1 Státní organizace

V České republice je zřízeno přes 5000 mateřských škol. Mateřské školy jsou zřizovány obcí, krajem nebo svazkem obcí. Řídí se rámcovým programem pro předškolní vzdělávání. V každé mateřské škole probíhá zápis dětí k nástupu do mateřské školy. Rozhodnutí o přijetí dítěte do MŠ rozhoduje ředitel příslušné mateřské školy.¹⁸

Ve Frýdku – Místku je zřízeno devět mateřských škol a dvě soukromé mateřské školy. Mateřská škola Naděje je speciální mateřská škola pro děti se zdravotním znevýhodněním. Soukromá školka Rybička, byla založena v roce 2010, v budově bývalých jeslí. Soukromá školka Galileo School je zaměřena na jazyky.¹⁹

2.2 Neziskové organizace

Mezi neziskové organizace, které se zabývají programem pro vzdělávání předškolních dětí, můžeme jmenovat: Charita, Romodrom, Vzájemné soužití, Slezská diakonie. Tyto organizace se věnují dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí. V České republice však existují i soukromé školky např.: lesní školky, školky zaměřené na jazyky, waldorfské školky, podnikové školky. V České republice se zřizují různé dětské koutky v obchodních řetězcích, dětské herny.

¹⁸ Srov. MŠMT. Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v 2014.

¹⁹ Frýdek – Místek, [online], [cit. 27. 10. 2015]. 2010. Dostupné: <http://www.frydek-mistek.cz/cz/student/skoly-a-skolska-zarizeni/materske-skoly/>

Charitu v ČR řadíme jako neziskovou organizaci, která zastupuje poslání humanitární organizace římskokatolické církve. Charita České republiky v našem státě poskytuje sociálně-zdravotní služby. Katolická farní Charita Místek byla založena olomouckým arcibiskupem v roce 1992, za měsíc později vznikla farní Charita Frýdek, která se vyvíjela na bázi dobrovolné činnosti. V roce 1996 se sloučila místecká a frýdecká Charita, vznikla tak jedna Charita Frýdek - Místek s oblastní působností. Poté byla práva a povinnosti organizace převedena z arcibiskupství olomouckého na biskupství ostravsko-opavské.²⁰

Jedním ze středisek Charity Frýdek – Místek je Centrum Pramínek, který působí ve vyloučené lokalitě. Cílem služby je zmírnění negativních dopadů hlavně na děti. Centrum Pramínek pomáhá řešit nepříznivé sociální situace v rodině, přispívá k rozvoji rodičovských dovedností a sociálních dovedností dětí, hlavně předškolních, školou povinných a mladistvých.²¹

Denní Centrum Pramínek poskytuje v dopoledních hodinách výchovně - vzdělávací program pro předškolní děti z blízkého okolí. Pravidelně zde dochází okolo dvanácti dětí. Náplní Centra Pramínek jsou pracovně výchovné činnosti, které v sobě zahrnují nácvik a upevňování motorických, psychických, sociálních schopností dítěte. Děti rozvíjí svou kreativitu, získávají všeobecný rozhled, rozvíjí jemnou a hrubou motoriku, učí se základům společenského chování, upevňují si základní hygienické návyky. Získávají informace o zvířatech, rostlinách, učí se barvy, tvary, čísla, zpívají, kreslí, vyrábějí a pracují s různým materiálem, účastní se aktivit dle ročního období, atd. V zařízení se podporuje všeobecný rozvoj dítěte s ohledem na věk.

V Centru Pramínek pracují dvě sociální pracovnice a jeden nepedagogický pracovník - asistent. Služby, které centrum nabízí pro předškolní děti, nenahrazuje plně předškolní vzdělávání v mateřských školách, ale pomáhá dětem i jejich rodinám překonávat přípravu na vstup do mateřských, přípravných a základních škol.

²⁰ KOPIDOL, J., Charita Frýdek - Místek, [online], [cit. 9. 9. 2015], 2007. Dostupné: <http://charitafm.cz/charita/index.php?section=1&lang=cz>

²¹ KOPIDOL, J., Charita Frýdek - Místek, [online], [cit. 10. 10. 2015], 2007. Dostupné: <http://fm.charita.cz/praminek/index.php?section=42&lang=cz>

V rozhovoru se sociální pracovnící Centra Pramínek ze dne 11. 11. 2014 jsem se dozvěděla, že v centru pracuje od roku 2011. Pramínek je středisko poskytující sociálně asistenční služby ve vyloučené lokalitě ve Frýdku – Místku. Dopoledne zde probíhá program předškolního klubu pro děti od 3 let. Kapacita je pro 12 dětí, ale někdy se zde vystřídá i 15 dětí. Některé chodí pravidelně, jiné občas. S některými rodiči dětí je spolupráce dobrá, někdy ne. Děti si musí ráno přinést svačinku, papuče, pokud jdou na vycházku i vhodné oblečení. Stává se, že svačinu nemají, jsou nevhodně oblečeni, je pak nezbytné situaci řešit ze zásob centra. Program centra je zaměřen na nácvik hygienických návyků, chování v kolektivu, pracovních dovedností. Jde o přípravu pro vstup do mateřské školy, přípravné třídy nebo základní školy. Pro vstup do základní školy je potřeba více vědomostí a dovedností. Příprava v Pramínku je odrazovým můstkem pro další pedagogické vzdělání předškolních dětí. Děti se zde naučí jen základy. Za dobu působnosti sociální pracovníce, jen jedno dítě bylo schopno nastoupit do základní školy po docházce do centra. Centrum Pramínek spolupracuje s různými organizacemi, jakými jsou OSPOD²² Frýdek - Místek, dalšími středisky Charity, Pedagogickou-psychologickou poradnou ve Frýdku – Místku, SCP²³ v Ostravě, mateřskou školou Beruška, základní školou Komenského – přípravná třída, speciální mateřskou školou Naděje, psychologem, středními a vysokými školami v blízkém okolí, které vysílají své studenty na praxi.

²² Orgán sociálně - právní ochrany dětí

²³ Speciálně pedagogické centrum

3 Předškolní vzdělávání jako nástroj integrace

V České republice není předškolní vzdělávání povinné, ani nebyl v 2015 schválen návrh na povinný poslední ročník předškolního vzdělávání. Problém integrace vzniká při začleňování k minoritní společnosti, naučit se přijímat a dodržovat normy, hodnoty, pravidla, snižovat jazykovou bariéru a sociální vyloučení. Jedním z nástrojů integrace vidím v předškolním vzdělávání. Integrace národnostních menšin v České republice převážně Romů má různé příčiny: sociální vyloučení, xenofobie, rasismus, diskriminace, rasové předsudky. Majoritní společnost předškolní vzdělávání plně využívá, avšak pro Romy je předškolní vzdělávání na posledním místě. Hodnota vzdělávání vůbec je pro Romy nepodstatná.

Podle výzkumu Daniela Prokopa, který se zabýval výzkumem ve vyloučených lokalitách, vyplývá, že český systém předškolního vzdělávání upřednostňuje děti, jejichž rodiče pracují. Občané z vyloučených lokalit, často nezaměstnaní, postižení chudobou a sociálním vyloučením, podceňují také hodnotu vzdělání. Hodnotu vzdělání odsunují na poslední místo v řebříčku životních hodnot. Asi třicet procent dětí ve věku čtyři až pět let navštěvuje předškolní vzdělávání. To je podle Prokopa málo, oproti běžné populaci i proti neromské populaci v blízkosti těchto lokalit. Některé rodiny uvádějí, že školky v oblasti vyloučených lokalit nejsou, nebo jsou příliš vzdálené, případně je dítě na čekací listině. Dalším problémem jsou kulturní důvody. Děti ve věku kolem tří let, romské rodiny považují za moc malé na to, aby chodily do školky. Hlavním uváděným důvodem je finanční náročnost. Klasická školka je spojena s finančními náklady, které sociálně slabé rodiny nezvládají. Děti, které se do školky nedostanou, z nějakých důvodů, mají velmi malou šanci vymanit se ze sociálního vyloučení.²⁴

²⁴ PROKOP, D. Systém produkuje nerovnosti. Školka se krátkodobě nevyplatí. In: Trachtová, Z. Rozhovor s Danielem Prokopem. [online], [cit. 5. 10. 2015]. 2015. Dostupné: <http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-se-sociologem-prokopem>

3.1 Sociálně vyloučená lokalita

Sociálně vyloučená lokalita se vyznačuje jako místo s velkou mírou nezaměstnanosti, nižším vzděláním, také se vyznačuje špatnou a nedostačující občanskou vybaveností, nefunkční infrastrukturou, zvýšenou rizikovou formou chování místních obyvatel.²⁵

Sociálně vyloučená lokalita je ve Frýdku - Místku spojována s oblastí kolem ulice Míru, která nese podstatné znaky sociálního vyloučení. Jedná se o periferii na okraji města, tvořenou sedmi ulicemi: ul. Míru, Dlouhá, Sokolská, V. Vantucha, Křižíkova, Hutní, Skautská. V lokalitě je vybudována továrna Válcovny plechu, v domech v minulosti bydleli dělníci a úředníci továrny. Lokalitou projíždějí vlaky, které ji dělí na dvě části. Je tak tvořena dvěma relativně samostatnými vyloučenými lokalitami, které k sobě přiléhají. Charakteristickým rysem obou z nich je vysoký podíl romské populace. Lidé žijí především v nájemních bytech, které jsou majetkem města anebo soukromých majitelů. Dále jsou v lokalitě také rodinné domy. K bydlení v lokalitě slouží také dvě ubytovny. Celkově žije v této lokalitě zhruba 690 obyvatel, z toho okolo 450 - 500 Romů. Celkové počty jsou jen orientační, z důvodů trvalého pobytu na magistrátu města. Vybavenost bytů je velmi nízká, byty nemají koupelnu, WC je společná pro dva byty na patře, teplá voda v domech neteče. V lokalitě je vybudovaná společná koupelna a prádelna, která je provozována za poplatek. Jedná se o byty 1+1, nebo jeden pokoj v ubytovně. Dostupnost z centra města je pěšky cca 30 minut, nebo spojem MHD každou hodinu.²⁶

Lokalita je charakteristická výskytem sociálně - patologických jevů, které představuje velká zadluženost domácností, zkušenosti s exekucemi, drogové závislosti, gamblerství, nezaměstnanost.²⁷

²⁵ ČADA, K., et al. Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR z května 2015. [online], [cit. 20. 6. 2015]. In: ESF, 2008. Dostupné: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr-1>

²⁶ RAKOCYOVÁ, M., ŠIMÍKOVÁ, I., TRBOLA, R. Situační analýza. Brno: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. [online], [cit. 19. 10. 2015]. 2013, s. 8. Dostupné na: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-frydek-mistek>

²⁷ ÚŘAD VLÁDY ČR, Agentura pro sociální začleňování. O lokalitě Frýdek – Místek. [online], [cit. 10. 10. 2015]. 2015. Dostupné na: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/o-lokalite-frydek-mistek#startOfPageId647>

4 Předškolák a jeho výchovné prostředí

Předškoláka charakterizujeme jako dítě od 3 let. V tomto období na dítě působí výchovně nejen rodinné prostředí, ale i blízké okolí, v němž žije. Základním výchovným prostředím je rodina, dále předškolní zařízení, dětská centra a také okolí bydliště. Prostředí, které ovlivňuje člověka každodenně, zahrnuje celý systém institucí – rodina, školská zařízení, vztahy mezi lidmi, sociální normy, hodnoty, vzory chování, trávení volného času.

Období předškolního věku je plné změn. Dítě zpravidla navštěvuje MŠ, nebo jiné druhy dětských kolektivů. Získává nové zkušenosti a dovednosti, které dříve neznalo. Rozvíjí řeč, myšlení, pozornost, smyslové vnímání, motorické a grafomotorické schopnosti. U dítěte dochází ke změnám v emoční a sociální oblasti. Nejdůležitějším prostředkem pro vývoj dítěte je hra. Současná generace dětí však tráví mnoho času u televize, počítače, rodiče dětem málo čtou, nerady kreslí pastelkami, ale raději kreslí na počítači. Malé děti umějí dnes dobře zvládat televizní a počítačovou techniku lépe než někteří prarodiče.²⁸

Rodina je sociální instituce, soužití dospělých a dětí, zpravidla otce, matky a dětí. Je důležitá pro předávání hodnot z generace na generaci, zastává důležité funkce: sociálně - ekonomickou, biologickou - reprodukční, emocionální, ochranou, výchovnou a relaxační. Na základě plnění funkcí rodiny, dělíme pak na rodinu funkční, dysfunkční a afunkční. Dále rodinu dělíme na úplnou a neúplnou.²⁹

Sociokulturně znevýhodňující prostředí, které představuje nepodnětné prostředí v sociálně a kulturně znevýhodněných rodinách, je charakterizováno znaky:

- nedostatečně jsou v rodinách podporovány děti k jazykovému rozvoji,
- nepodporují se děti a mládež ve školních aktivitách, v přípravě na vyučování,
- nejsou zabezpečeny důležité materiální potřeby dítěte,
- žijí ve vyloučených lokalitách, které jsou ovlivněny patologickými jevy,

²⁸ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. Praha: Karolinum. 2.vyd., 2012, s. 107.

²⁹ KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008, s. 79.

➤ typické jsou kulturně odlišné vzorce a hodnoty, které jsou rozdílné od hodnot majoritní společnosti.³⁰

Školský zákon č. 561/2004 Sb., §16 odst. 4a, vymezuje sociální znevýhodnění, jako rodinné prostředí s nízkým sociálním a kulturním postavením, které je ohroženo sociálně patologickými jevy.³¹

4.1 Romové a vztah ke vzdělání

O hierarchii hodnot romského etnika je všeobecně známo, že hodnota vzdělání není na předních místech. Za nejvyšší hodnotu považují stáří, romské seniory nevidíme v domovech pro seniory, Romové se o své seniory umí postarat sami. Životní moudra jsou pro ně více, než vzdělání. Rodiče vedou své děti tak, tak jak byli vedeni oni. Vzdělání nevnímají jako vklad do života dítěte, neprojevují zájem o práci ve škole, obsah vzdělání, dítě nezískává zpětnou vazbu od rodičů a školu tak vnímají jako nepotřebnou.³²

Když rodina dítě nedostatečně stimuluje intelektuálně, citově, morálně, přispívá k nepřiměřenému mentálnímu, citovému a sociálnímu rozvoji, ve škole je pak zpravidla dítě neúspěšné.³³

Před nástupem do základní školy by mělo dítě mít určité znalosti a sociální dovednosti. Mělo by mít vstěpen určitý režim, řád, který zpravidla u sociálně slabých rodin chybí. Bez předškolní docházky se dítě špatně adaptuje na školní prostředí. Romská, sociálně slabá rodina své děti kognitivně nestimuluje, nechte dětem, nekupuje hračky.³⁴

³⁰ MŠMT. Projekt včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání. [online], [cit. 25. 9. 2015], 2015. Dostupné: <http://www.kudyvedecesta.cz/node/14>.

³¹ MŠMT. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolní, základní, střední, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

³² KALEJA, M. Romové a škola versus rodiče a žáci. Ostrava: PDF OU. 2011, s. 39.

³³ PORTIK, M. Determinanty edukácie romských žiakov. Prešov: PF PU. 2003, s. 5.

³⁴ PÁCHOVÁ, A. The Problematic Nature of Culture-Fair Testing: Training Effect Differences Among Czech and Roma Children. *Baltic Journal of Psychology*. Č. 14, (1/2), 2013, s. 79–91.

4.2 Romská rodina

Romská rodina je pro komunitu Romů velmi významná. Vyznačuje se soudržností, pevnými vazbami, úctou ke stáří, postavením muže a ženy, kde tyto role jsou jasně dány. Žena je v rodině ta která se stará o děti, manžela, rodí děti. Žena, která nemůže mít děti, má stížené postavení v komunitě. Péče o nejmladší dítě je prvořadá. Muž je zploditel a ochránce rodu. Podle obecného sociologického pohledu je otec pasivní rodič. Otec má děti rád, ale výchovu a rodičovské povinnosti přenechává své ženě. Za rodinu považují Romové nejen nukleární, ale i širší příbuzenstvo: tety, strýce, babičky, dědečky, bratrance a sestřenice.³⁵

Čím více dětí žena vychová, získává větší status v komunitě. Nejstarší syn v rodině pak přebírá po otci důležité role, postará se o mladší sourozence, nejstarší dcera je schopna v 10 až 11 letech zastat matčiny povinnosti. Láska k dětem je pro Romy typická, mají volnou výchovu, jedí, kdy mají hlad, jdou spát, až se jim chce, nejsou zvyklé poslouchat rozkazy, zákazy a příkazy. Je známo, že u těchto dětí jsou neurózy výjimkou. Ovšem s nástupem do základní školy, později v zaměstnání nastanou problémy. Děti v romské rodině jsou vedeny k samostatnosti, vše se řeší před dětmi. Rozhodování, ale řeší společně se širší rodinou, později se dítě neumí samostatně rozhodovat, nemá žádné ambice, osobní cíle. Matka nepošle dítě do školy jen proto, že nemá pro něho čisté oblečení. Etnikum si potrpí na značkové oblečení. Je známo také, že jídlo v rodině se neuchovává do dalšího dne. Jídlo by ovládl duch mrtvých. Pro romskou komunitu je typické, že domovy nají vyzdobené, i když z venku vypadá dům neobyvatelný. Pro Romy je vyloučení ze své komunity větším trestem než vězení.³⁶

U rodičů dětí především z romských komunit, se vztah ke škole a školám projevuje lhostejností a nedůvěrou k institucím. Rodiče romských komunit jen výjimečně přihlašují své děti do mateřských škol nebo přípravných tříd.³⁷

³⁵ Srov. KALEJA, M. Romové a škola versus rodiče a žáci. Ostrava: PDF OU, 2011, s. 14.

³⁶ VANCÁKOVÁ, M. Romské dítě v náhradní rodině. [online], [cit. 21. 11. 2015], 2008, s. 31. Dostupné: http://www.nahradnirodina.cz/files/File/romske_dite_v_nr.pdf

³⁷ Srov. MŠMT. Projekt včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání. 2005.

5 Podmínky pro vstup do školy

Předškolní děti ve věku 6 let by měly splnit charakteristické podmínky pro bezproblémový vstup do základní školy. Tyto podmínky neboli školní zralost, která v sobě zahrnuje zdravotní, psychickou a sociální způsobilost dítěte před vstupem do základní školy by měly být vyvážené.

5.1 Školní zralost

Školní zralost vymezujeme jako způsobilost dítěte absolvovat školní výuku. Školní zralost představuje u dítěte určitou úroveň jazyka a myšlení, aktivní pozornost, soustředění, určitou úroveň sociálních dovedností. Školní zralost u dítěte je charakterizována zdravotní, psychickou a sociální způsobilostí. Pro školní zralost je důležitá školní připravenost. Vyznačuje se vědomostmi, dovednostmi a návyky dítěte. Někteří autoři tyto dva pojmy od sebe oddělují, jiní ne.³⁸

Vágnerová, uvádí pojem školní zralosti jako biologické zrání dítěte a školní připravenost zahrnuje prvky výchovy, učení, sociální návyky. Většina autorů se shodují, že školní zralost zahrnuje tři roviny: fyzickou, psychickou, sociální.³⁹

5.1.1 Fyzická zralost

Fyzická zralost se vyznačuje zdravotním stavem, který zhodnotí lékař nebo další odborníci. Dítě má mít znaky přibližně 20kg, 120 cm, záleží také na dědičných znacích. V současnosti, kdy dětská populace má málo pohybu a u některých je váha 20 kg již ve čtyřech letech, takové dítě však nesplňuje další podmínky pro školní zralost. Dalším znakem pro posuzování je filipínská míra, která představuje schopnost dítěte dosáhnout rukou přes hlavu na protilehlé ucho. I to v dnešní době se může zdát zastaralé. Všeobecně je známo, že velmi malé děti, slabé, drobné mají v problémy v prvním roce školy, z důvodů fyzické náročnosti. Slabší děti jsou většinou

³⁸ HARTL, P., HARTLOVÁ, H. Psychologický slovník. Praha: Portál, 2009, s. 64.

³⁹ VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. Praha: Karolinum. 2.vyd., 2012, s. 52.

terčem manipulace a šikanování ve školách. Fyzickou zralost ovlivňují také chronická a opakující se onemocnění. Častá onemocnění v první třídě vede k oslabení organismu dítěte a pak následné dohánění učiva je pro dítě velkou zátěží. Někteří autoři uvádějí do oblasti fyzické zdatnosti také vývoj hrubé a jemné motoriky. Schopnosti dítěte zvládnout jízdu na kole, hry s míčem, švihadlem, skládat stavebnice, lego, puzzle, vytváří výrobky z různých materiálů. V předškolním období by měla být ukončena lateralizace, to znamená, kterou ruku dítě více používá v psaní, kreslení nebo stolování. Dítě by se nemělo přeučovat na jinou ruku, než je v běžném životě zvyklé. Fyzická zralost se nemá podceňovat ani přeceňovat. K rozvoji fyzické zralosti prospívá dítěti trávení v kolektivu dětí v mateřské škole, dětských centrech nebo i v rodině, pokud ta je schopná přispívat ke zdravému vývoji dítěte svými schopnostmi a dovednostmi.⁴⁰

5.1.2 Psychická zralost

Psychická zralost v sobě zahrnuje rozumovou a mentální vyspělost. Dítě si začíná všimnat rozdílů, odlišností, vyvozovat jednoduché závěry, rozezná roční období, rozezná menší, větší, úzké, široké, poznává své tělo, používá smysly, obohacuje svou slovní zásobu, správně vyslovuje, poznává barvy, učí se písničky, básničky. Snaží se udržet pozornost při čtení pohádek, vyprávění. Jeho emoční stabilita se postupně vyrovnává.⁴¹

5.1.3 Sociální zralost

Do sociální zralosti řadíme různé sociální role, které dítě bude přebírat. Schopnost si hrát s jinými dětmi, hygienické návyky, umět se podřídit autoritě, zvládnou oblékání, zavazování bot, sebeobslužné činnosti, základy vhodného chování.⁴²

Podle vlastních zkušeností např. u dětí z Centra Pramínek ve Frýdku - Místku, se vyskytují vulgární slova, mají špatné hygienické návyky. V Centru Pramínek, se důsledně nacvičují hygienické návyky, respektují pravidla chování vůči dospělým

⁴⁰ JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. Je naše dítě zralé na vstup do školy?, Praha: Grada, 2014, s. 25.

⁴¹ Srov. JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. Je naše dítě zralé na vstup do školy? 2014, s. 29.

⁴² Srov. JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. Je naše dítě zralé na vstup do školy? 2014, s. 32.

a ostatním dětem. Děti se snaží osamostatňovat, umět si hrát s druhými, dodržovat pravidla, které si na začátku vstupu do centra stanovili. Do Centra Pramínek dochází děti ze slabých sociokulturních rodin. Rodiny dětí bydlí ve vyloučené lokalitě, převážně se jedná o romské děti, ale i děti z majoritní skupiny. Rodiny, které se ocitly na okraji společnosti, bez dostatečných příjmů a bytového zázemí, mohou využívat služeb dětského centra. Jedná se např. o matku samoživitelku s 6 dětmi, která nemá prostředky pro děti, aby mohly navštěvovat MŠ, a také kdo by je tam vozil a doprovázel, když MŠ je vzdálená 15. min od bydliště - ubytovny, ve které žijí. Nyní je na mateřské dovolené s dvojčaty. V okolí bydliště se nenašli přátelé, kteří by pomohli, ani otcové dětí nejsou této matce nápomocní.

5.2 Zápis do základní školy

Podle školského zákona děti přichází k zápisu do základních škol v období od 15. 1. až do 15. 2. kalendářního roku, v němž v září dítě nastoupí do 1. třídy. Jedná se o děti ve věku 6 let. Rodiče vybírají školy nejbližší svého bydliště nebo zájmové orientace dítěte. Každá škola si termín zápisu určuje sama, zpravidla má dva termíny. Při zápisu dítě prokazuje své dovednosti a vědomosti. Některé školy mají zpravidla Dny otevřených dveří, kde si rodiče i budoucí prvňáčci školu mohou prohlédnout. Mezi klady taky patří, když děti z mateřské jedné školy jdou do stejné školy. Děti se pak znají a přechod do nového prostředí není pro ně tak těžký.

Jestliže dítě vykazuje nějaké znaky poruch nebo není dostatečně tělesně nebo duševně vyspělé, mají zákonní zástupci možnost požádat na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny, školu o odklad povinné školní docházky. Žádost o odklad povinné docházky je třeba odevzdat řediteli školy do 31.5 kalendářního roku. Rodičům je doporučeno po dobu odkladu školní docházky vzdělávání v mateřské škole nebo přípravném ročníku základní školy. Pokud dítě první třídu nezvládne, a projeví se problémy, mohou rodiče na žádost odložit školní docházku v pololetí, děti se tak vracejí do MŠ nebo navštěvují přípravný ročník základní školy.⁴³

⁴³ Srov. JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. Je naše dítě zralé na vstup do školy? 2014, s. 39.

V této době rodiče musí přistupovat odpovědně a zvážit své jednání, oba přístupy odkladu nebo vstupu do základní školy dříve jsou pro dítě rozhodující v jeho začátcích vzdělávání. Nelze nic uspěchat. Nezralé dítě je výrazně ohroženo selháním pro neúspěšnost. Na druhé straně děti mohou nastoupit do základní školy, i pokud nedosáhly do konce srpna 6 let, ale jsou duševně a tělesně zralé. Mluvíme tak o předčasném vstupu.⁴⁴

5.3 Školní nezralost

Mezi faktory, které ohrožují úspěšnost u dítěte v ZŠ, můžeme zařadit opožděný, nerovnoměrný vývoj dítěte, specifické poruchy učení nebo hyperaktivitu. Sociální nezralost u dítěte se projevuje např. nesoustředěností, plačtivostí, dítě se neumí podřídit autoritě. Rizikovým faktorem je opožděný vývoj dítěte, vady řeči, smyslové nebo somatické postižení. Tyto rizikové faktory se častěji vyskytují u dětí ze sociálně slabých rodin z vyloučené lokality nebo u dětí romského etnika.⁴⁵

Ve Frýdku - Místku některé romské děti navštěvují MŠ, ale je jich málo. Ve vyloučené lokalitě nabízí SAS⁴⁶ Charita služby pro rodiny s dětmi v Centru Pramínek, který se dopoledne věnuje programu pro předškolní děti ve věku od 3 let, dále nabízí doučování i odborné poradenství pro rodiny s dětmi z vyloučené lokality.

Důležitá je rodina samotná. Sociálně slabá rodina, kde má dítě jiné zázemí, jiné rodinné tradice, přístup a vztah ke vzdělání, to jsou faktory, které ovlivňují vývoj dítěte.

Sociální dovednosti a pracovní návyky, jsou pro úspěšné zvládnutí základní školy důležité. Pokud v rodině nejsou zakotveny základní normy společenského chování, dítě často naráží na neporozumění, nikdo ho to neučil. Nemá vzor jak se chovat, jak se chovají rodiče tak se dítě chová také. Nezná rozdíl mezi vulgárním a nevulgárním slovem. Základy společensky sociálního chování získává tak v předškolní výchově, nebo v denních centrech pro děti.

⁴⁴ Srov. JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. Je naše dítě zralé na vstup do školy? 2014, s. 42.

⁴⁵ Srov. JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. Je naše dítě zralé na vstup do školy? 2014, s. 45.

⁴⁶ SAS – sociální aktivizační služba

5.3.1 Přípravné třídy

Přípravné třídy podle zákona č. 561/2004 Sb. § 47 (školský zákon), jsou určeny pro děti, kterým byl schválen odklad povinné školní docházky.⁴⁷

V roce 2010 bylo v ČR na 176 školách zřízeno 208 přípravných tříd, do kterých docházelo 2 609 dětí. Děti v přípravných třídách dále přibývá, v roce 2014 bylo zaevidováno 3 520 dětí. Přípravné třídy jsou na rozdíl od mateřských škol zdarma.⁴⁸

MŠMT v budoucnosti zvažuje nepovolovat vznik přípravných tříd při speciálních školách. Reaguje tak na kritiku Amnesty International, která doporučuje české vládě zrušit segregované vzdělávání a zajistit inkluzi romských žáků do běžných škol.⁴⁹

Je však potřeba zvyšovat počet přípravných tříd, které mají význam pro přípravu dítěte na vstup do první třídy ZŠ. Umožní tak kvalitativní osobnostní rozvoj dítěte, avšak jeden rok přípravné třídy nenahradí dlouhodobou docházkou do mateřské školy. Přípravné třídy představují jednu z metod vyrovnávacích akcí plánovaných vládou ČR do roku 2020. Důraz musí být kladen na výuku na ZŠ, aby byl umožněn rozvoj dětem bez rozdílu, a speciální školy by měly být vyhrazeny pouze pro žáky s vrozeným mentálním defektem. Ve Frýdku - Místku je jedna přípravná třída na základní škole Komenského. Kapacita třídy nesmí přesáhnout 15 dětí. Pokud nebude uzákoněn povinný poslední rok v mateřské škole, nebo v přípravných třídách, odklad povinné docházky se mívá účinkem.

Přípravné třídy se nyní vyznačují segregací, neboť je navštěvují výhradně děti ze sociálně znevýhodněného prostředí, tedy především Romové. Avšak romští rodiče dávají přednost přípravným třídám z důvodu nulových poplatků za vzdělávání. Ve Frýdku – Místku využívají přípravnou třídu převážně děti z vyloučené lokality, Romové a děti ze sociálně slabých rodin.

⁴⁷ MŠMT. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolní, základní, střední, vyšší odborné a jiném vzdělávání (školský zákon).

⁴⁸ KALEJA, M., a kol. Romové – otázky a odpovědi v českém a slovenském kontextu. Ostrava: OU, 2011, s. 50.

⁴⁹ AMNESTY INTERNATIONAL. Nedokončený úkol, romští žáci v České republice stále čelí překážkám ve vzdělávání. London: Amnesty International Publications, 2009, s. 54.

V současnosti bylo ministryní školství, mládeže a tělovýchovy vydáno dne 22. února 2016 opatření, kterým se v souladu s § 4 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb. (školský zákon) mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Naplňuje se tak novela školského zákona, která posiluje inkluzi vzdělávání žáků v základních školách – společné vzdělávání.⁵⁰

Novela začne platit od nového školního roku 2016/2017, která umožní vzdělání v běžných školách pro děti s lehkým mentálním postižením. Nyní probíhají jednání, diskuse, je potřeba zajistit různá opatření např. zajištění speciálních pedagogů, asistentů a dalších pedagogických pracovníků, zajistit dostatek financí.

Poslanci ČR dne 9. 3. 2016 schválili novelu školského zákona, který zavádí povinný rok předškolního vzdělávání a upravuje tak nárok na místo v mateřských školách bezplatně. Tato povinnost předškolního vzdělávání bude platit od roku 2017/2018, do této doby je nutné zřizovat nové kapacity v MŠ, vybudovat nové mateřské školy. Novela školského zákona v § 47 také umožňuje zřizovat přípravné třídy u církevních organizací. Zřízení přípravné třídy je možné při účasti minimálně 10 dětí, dříve zákon připouštěl jen 7 dětí. Přednostně budou tak do přípravných tříd zařazováni děti s odkladem povinné školní docházky.⁵¹

České školství čekají náročné úkoly, společné vzdělávání zdravých dětí a dětí s lehkým postižením. Povinný rok předškolního vzdělávání pomůže dětem ze sociálně slabých rodin vyrovnat rozdíly v přípravě na vstup do základní školy. Zda tyto změny přinesou úspěchy v rozvoji vzdělávání dětí, ukáže čas.

⁵⁰ MŠMT, Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online], 2016, [cit. 12. 3. 2016]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se?highlightWords=RVP>

⁵¹ MŠMT, č. 82/2015 Sb. Novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online], 2015, [cit. 13. 3. 2016]. Dostupné: <http://www.msmt.cz/dokumenty/konsolidovany-text-skolskeho-zakona>

6 Sociální pedagog a jeho role

Pojmem sociální pedagog a jeho kompetencemi se ve své studii zabývala Zlatica Bakošová. Zabývala se vymezením a pracovním postavením sociálního pedagoga v různých problémových situacích jednotlivců i skupin. Mezi hlavní kompetence sociálního pedagoga patří výchovně – vzdělávací, převýchova, poradenství, prevence, manažerství. V oblasti výchovně – vzdělávací připravuje sociální pedagog programy na rozvíjení dovedností a vědomostí, snaží se o změnu chování a jednání klientů, pomáhá odbornou radou tak, aby si klienti pomohli sami. V oblasti prevence přispívá k odstranění a minimalizování následků poruch, problémů nebo nebezpečných patologických jevů.⁵²

Sociální pedagog není zařazen v zákoně č. 563/ 2004 Sb. o pedagogických pracovnících. Sociální pedagog pracuje v rámci školství jako vychovatel v § 16, pracovník volného času v § 17 nebo asistent pedagoga v § 20.⁵³

V rámci sociální práce je zařazen jako sociální pracovník v § 109 dle zákona 108/2006 Sb. o sociálních službách. Cílové skupiny sociálního pedagoga jsou děti, mládež, dospělí nebo senioři. Své zkušenosti a dovednosti sociální pedagog může uplatnit jak ve státních tak v neziskových organizacích.⁵⁴

Role sociálního pedagoga v rámci školství je orientována na žáky, učitele, rodiče. Přispívá k řešení různých vztahových problémů, předcházením nebezpečným jevům ve škole např. šikaně, patologickým jevům, přispívá ke správnému klimatu třídy a školy.

Sociálního pedagoga charakterizujeme jako profesionálního pracovníka, který řídí a organizuje výchovný proces působící na děti, mládež i dospělé. Svým přístupem přispívá k osobnostnímu rozvoji klientů v jejich přirozeném prostředí nebo také

⁵² BAKOŠOVÁ, Z. Sociálna pedagogika ako životná pomoc. Bratislava: Universita Komenského. 2008, s. 193-196.

⁵³ MŠMT. Zákon č. 563/ 2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁵⁴ MPSV. Zákon č. 108/ 2006 Sb. o sociálních službách.

v institucích. Také přispívá k integraci osob, které se nacházejí v krizové životní situaci a potřebují odbornou pomoc.⁵⁵

V rámci neziskových organizací vidím roli sociálního pedagoga jako pracovníka, který se zabývá vztahy mezi pracovníky organizace, řeší problémy dětí, mládeže a jejich rodičů, připívá k prevenci řešení patologických jevů. Důležitou roli zastává v přípravě výchovně – vzdělávacích aktivit v předškolních klubech.

6.1 Sociální pedagog v Centru Pramínek

V Centru Pramínek pracují sociální pracovnice, ale jednání s klienty při řešení různých problémových situací silně narušuje výchovný program práce s dětmi v klubu. Návrh doporučení vidím ve změně prostor pro předškolní klub, oddělení práce s dětmi od konzultačních hodin s rodiči. Další návrh je možnost upravit provozní hodiny pro konzultaci s klienty vyloučené lokality k řešení jejich životních situací. Nutná je pracovní pozice sociálního pedagoga v roli pedagogického pracovníka v Pramínku. Problémem je, ale finanční ocenění této práce, která je krytá z dotací. Každoročně se vyhotovují projekty na finanční dotace k zajištění pozice pracovníka k dětem. Proto se na pozici nepedagogického pracovníka, asistenta, střídá každý rok někdo jiný.

Pokud by sociální pedagog pracoval v Centru Pramínek, jeho náplní by mohla být práce s předškolními dětmi dopoledne, odpoledne doučování školních dětí. Sociální pracovník by tak mohl klidně pracovat s dospělými klienty z vyloučené lokality při řešení jejich životních situací.

Příprava dětí z vyloučených lokalit nejen ve Frýdku – Místku je velice potřebná, připraví děti na potřebnou výchovně - vzdělávací dráhu k dalšímu vzdělávání, k tomu jsou však potřeba odborní pracovníci – sociální pracovníci a sociální pedagogové. Děti z romských a sociálně slabých rodin nikdy nebudou navštěvovat mateřské školy, pokud nebudou muset.

⁵⁵ KRAUS, B. Základy sociální pedagogiky. Praha: Portál, 2008, s. 198-199

7 Metodika kvalitativního výzkumu

7.1 Výzkumný problém

Problém připravenosti předškoláků k zahájení povinné školní docházky je v České republice velice aktuální. Diskuze a názory odborníků se přiklánějí k povinnému poslednímu roku v předškolním vzdělávání v mateřských školách. V roce 2015 nebyl předložený návrh ještě schválen vládou ČR. Připravenost dětí na povinnou docházku je často řešena odkladem povinného nástupu do 1. třídy. Pokud je odklad schválen a dítě se však neúčastní předškolního vzdělávání v mateřské škole nebo není zařazeno do výuky přípravné třídy, vše zůstane na mrtvém bodě. Odklad tak nemá pozitivní účinek.

7.2 Cíl výzkumu

Cílem mé práce je sledování tří předškolních dětí z vyloučené lokality ve Frýdku – Místku, zda jsou připraveni po docházce do Centra Pramínek na vstup do základní školy. Cílem výzkumu bude zjistit, zda tyto děti jsou po docházce v Centru Pramínek zralé na vstup do základní školy, nebo až po výuce v přípravné třídě. Děti z této lokality pocházejí ze sociálních slabých rodin, převážně romských. Cílem výzkumu je prokázání důležitosti vzdělávání v předškolním věku u dětí, kde rodina dostatečně nepřispívá k jejich všestrannému rozvoji.

7.3 Metodologie

Pro zkoumání výzkumného problému jsem zvolila kvalitativní výzkum, případové studie dětí z vyloučené lokality. Do hloubky jsem sledovala vývoj dítěte v období jednoho roku, sledovala vývoj a porovnávala s dostupnou literaturou. Je obecně známo, že děti ze sociálně slabých rodin nemají rovné šance k přístupu ke vzdělání.⁵⁶

⁵⁶ HENDL, J. Kvalitativní výzkum. Praha: Portál, 2005, s. 51-52.

7.4 Sběr a zpracování dat

Pro zpracování případové studie jsem využila všech dostupných zdrojů pro získání dat. Se souhlasem, podle zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních dat, rodičů dětí, sociální pracovníci a učitelkou jsem mohla zpracovat tyto údaje. Pro výzkum jsem zvolila různé rozhovory, pozorování dětí v kolektivu v Centru Pramínek, přípravné třídě, prostudovala jsem spisovou dokumentaci, vycházela jsem ze zprávy Pedagogicko-psychologické poradny, připravila jsem si testy geometrických tvarů a zkušební orientační test školní zralosti. Rozhovory jsem nahrávala, přepisovala, zapisovala si poznámky z pozorování.

7.5 Analýza dat

Získaná data jsem zpracovala jako případové studie, s možností další práce s dítětem. Získané obrázky dětí jsem analyzovala dle dostupné literatury. Výsledné skutečnosti jsem porovnávala a navrhla další možná řešení případu. Výsledky mé práce prokážou nebo neprokážou důležitost vzdělávání dítěte v předškolním věku, o to více u dětí ze sociálně slabých rodin.

7.6 Etika výzkumu

V mé práci jsem uvedla smyšlená jména, z důvodu důvěryhodnosti a nemožnosti identifikace zúčastněných osob. Vzájemnou důvěru jsem také získala z mé tříleté působnosti v zařízení Centra Pramínek jako dobrovolník organizace Charita Frýdek - Místek. Výsledky své práce jsem nabídla sociální pracovníci a školskému zařízení přípravné třídy jako zpětnou vazbu a možnosti dalšího využití k práci s dětmi.

8 Vlastní výzkum

Pro svůj vlastní výzkum jsem si vybrala tři děti, které jsem sledovala od listopadu 2014 až do prosince 2015. Vybrané děti docházely do Centra Pramínek od roku 2013, 2014. Výzkumem jsem sledovala vývoj a rozvoj předškolních dětí z vyloučené lokality ve Frýdku – Místku. Chci zjistit, zda jsou děti připravené na vstup do základní školy po docházce v Centru Pramínek, jestli dostaly odklad povinné školní docházky, nebo se budou vzdělávat v přípravné třídě základní školy. Pro své sledování využiji různé rozhovory s dětmi, s rodiči, sociální pracovníci. Děti budu sledovat, jak se rozvíjejí v dovednostech, vědomostech. Svůj výzkum jsem provedla se souhlasem rodičů dětí, sociální pracovnící Centra Pramínku a následně s učitelkou přípravné třídy. Rodiče a děti mi důvěřují, znají mě již tři roky.

8.1 Případ 1

Osobní anamnéza Lenka:

Jméno: Lenka, nar. duben 2010, Frýdek – Místek, úplná romská rodina, má dva mladší sourozence bratry.

Rodinná anamnéza: Lenka pochází z romské rodiny, žijí na ubytovně ve vyloučené lokalitě, otec je nezaměstnaný, matka na mateřské dovolené. Rodině pomáhá babička. Rodina pobírá sociální dávky.

Zdravotní anamnéza: porod probíhal normálně, menší váha, která je dána geneticky, v rodině se vyskytují lidé menšího vzrůstu, v dětství běžné nemoci, často nachlazená v období zimních měsíců.

Předškolní anamnéza: Lenka začala docházet do Pramínku od listopadu 2014, nejdříve na hodinku, měla strach, že maminka jí tam nechá. V prosinci byla 2x pak byla nemocná. Pravidelně pak začala od ledna 2015. Do Pramínku jí doprovází matka nebo babička, vždy je pěkně oblečená, má svačinku. V kolektivu prosazuje svou osobnost, manipuluje dětmi, odmlouvá, nerada se podřizuje. Lenka musela mít na ruce dětské hodinky, aby věděla, kdy přijde babička nebo maminka. Po dvou

měsících se adaptovala, vše bylo v pořádku. V současnosti Lenka ráda kreslí, pozná základní barvy, ráda zpívá, rychle se učí básničky a písničky.

Přípravná třída: Lenka dochází do školy pravidelně, je aktivní, pohybově nadaná, snaží se pracovat samostatně. Prosazuje svůj názor. Nutnost připomínat základní pravidla chování. Postupně přijímá autoritu paní učitelky, je aktivní, zvládá požadované úkoly. Proveden orientační test školní zralosti v 12/2015.

8.2 Vlastní pozorování: 11/ 2014 – 12 /2015 Lenka

Listopad 2014

Nástup Lenky do Centra Pramínek, první týdny zvykání za přítomnosti matky, Lenka se jeví jako nesmělá, nedůvěřivá, stydlivá. Postupné zvykání na hodinu a pak časové zvyšování pobytu mezi dětmi. Centrum Pramínek je pro děti otevřeno od 8 – 11,30 hod. Matka nebo babička vždy přichází pro Lenku včas okolo 11,00 hod. Lenka vždy má svačinku, pití, je čistě oblečená a učešaná, nosí přezůvky, které si v centru děti nechávají. V centru se dodržuje pitný režim, čaj pro děti je vždy uvařený. Lenka se učí základním pravidlům v centru. Probíhá nácvik hygienických návyků, mytí rukou před jídlem, po jídle, po použití WC. Lenka poslouchá pokyny pracovníka centra, všichni svačí u stolečku, každý má svůj košíček se svačinkou, kterou si ráno donesl. Dítě si vezme talířek, čaj rozlévá některý z pracovníků.

Prosinec 2014

Postupné zapojování Lenky do kolektivu, již není nutná přítomnost maminky. Lenka pomocí dětských hodinek, získává ujištění, že babička nebo maminka pro ni přijdou. Lenka se začíná projevovat a prosazovat svou osobu, začíná být vůdcem, odmlouvá, prosazuje svou hru. Když není po jejím, nejde s dětmi do společné aktivity, kterou pracovnice připravila. Objevují se první náznaky problémů s chováním Lenky. Je nutné jí připomínat dodržování pravidel chování v centru. Lenka se učí geometrické tvary, které vidíme na obrázku dále. Úchop tužky je

špatný, pozvolné zvykání na správný úchop tužky. Lenka procvičuje jemnou motoriku v práci s plastelínou, modeluje žížaly, hady. Učí se básničku o Mikuláši. V rámci návštěvy Mikuláše a čerta v centru, Lenka přednesla básničku, ale s pomocí pracovníka. V rámci předvánočních příprav Lenka maluje sádrové dekorace, malé ozdoby na stromeček, vybrala si barvu zelenou, žlutou, červenou. Učí se poznávat základní barvy.

Obrázek 1, Lenka 4,8 let

Leden 2015

Adaptace Lenky byla ukončena, již nejsou nutné hodinky. Lenka ráda řídí děti, co mají udělat, vymýšlí hry podle jejich pravidel, nerada však prohrává, odchází od prohrané hry. Je tvrdohlavá, paličatá, omlouvá. Lenka se však naučila brzo základní barvy, podle říkanky „ Čáp ztratil čepičku, jakou měla barvičku?“, rychle reagovala a barvy určila správně. Velice ráda tančí, zpívá, je zvědavá, kreslí, má ještě špatný úchop tužky.

Únor 2015

Umí již základní barvy: červená, žlutá, zelená, modrá, špatně rozezná čtverec, trojúhelník, rychle si zapamatuje básničky, staví puzzle, hraje pexeso – nerada prohrává. Její oblíbená hra s dětmi na maminky a miminka, vždy řídí hru. Hraje si na

telefonování, Lenka vyřizovala, proč nedostala sociální dávky na jídlo a bydlení. Velký vliv na dítě má rodinné prostředí, nebo prostředí kde vyrůstá.

Březen 2015

Incident s holčičkou, která ji osočila, že jí ukradla ponožky, začaly se bít, tahat za vlasy, sprosté nadávky použily obě. Vše bylo sděleno matce, ta nic, říkala, že ponožky jsou Lenky. Jelikož žijí na ubytovně, často si zamění oblečení. Lenka žije s rodiči ve vyloučené lokalitě, sprostá slova slyší od raného dětství. Lenka měla problematický den, neposlechla, odmlouvala, neuznávala autoritu. Na zklidnění byla v jiné místnosti, požadavek pracovnice na omluvu dětem. Po 15 minutách přišla mezi děti a omluvila se. Je potřeba pořád opakovat pravidla chování ve školce.

Duben 2015

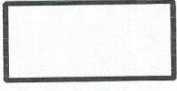

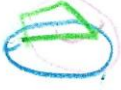

V přípravě na Velikonoce – rozvoj výtvarných dovedností, Lenka je šikovná, ale někdy líná, chce, aby jí to někdo udělal. Je třeba být důsledný v její výchově a určit pravidla jejího chování, které by měla dodržovat. Je pohybově nadaná, ráda tančí, je rytmicky nadaná, hra na Orffovy nástroje jí velice bavila, Lenka se podílela na přípravě vystoupení na besídku ke Dni matek. V procvičování obrazců jsem využila předlohu ze zdroje dětských stránek⁵⁷, procvičovaly jsme co je větší, menší, nejmenší. Na obrázku č. 2 vidíme, jak Lenka procvičovala geometrické obrazce. V obrázku vidíme u Lenky nepřesnosti. U Lenky jde o nepozornost, nesoustředění. U této práce byla nevrhá, hodně mluvila, nechtělo se jí pracovat.

⁵⁷MÁLKOVÁ, M. *Porovnávání velikostí*. In: Dětské stránky. [online], [cit. 5. 4. 2015]. 2010. Dostupné: http://www.detskestranky.cz/clanek/2022-porovnavani_velikosti_dva_listy_pro_predskolaky.htm

ĎTSKÉ STRÁNKY

VELKÝ - MENŠÍ - NEJMENŠÍ

V tabulce je nakresleno několik tvarů. Vaším úkolem je doplnit ji tak, aby v následujících políčkách byl tvar ve správné velikosti. Nejdřív největší, pak menší a nakonec nejmenší.

TVAR	VELKÝ	MENŠÍ	NEJMENŠÍ
			
			
			
			
			
			

www.detskestranky.cz © imprimis

Obrázek 2, Lenka 5 let

Květen 2015

PPP⁵⁸ ve Frýdku - Místku doporučila zařazení Lenky do přípravné třídy nebo mateřské školy. Rodiče Lenky si vybrali zařazení do přípravné třídy, z důvodů společného docházení s ostatními dětmi z centra Pramínek. Zařazení do mateřské školy bylo pro ně nedostupné, i když vzdálenost přípravné třídy je od jejich bydliště dále. Doprovod dětí do přípravné třídy je však zajištěn asistentem Charity. Ze zprávy PPP, vyplývá, že Lenka má dobré početní znalosti, výslovnost celkem dobrou, má jen nečistě ř, š. Ráda kreslí, zpívá, tančí, nevhodně se však prosazuje, je třeba připomínat pravidla chování v kolektivu. Intelektové schopnosti Lenky jsou podprůměrné, zatím krátkodobá soustředěnost, je velice fixována na matku. Doporučená logopedická poradna a procvičování doma.⁵⁹

Červen 2015

Zakončení docházky v Centru Pramínek formou rozloučení s předškoláky, předání dárečků. Lenka se zúčastnila her na oslavu Dne dětí, který probíhal na hřišti v místě bydliště. Prošla všemi stanovišti a zvládla všechny úkoly, které se zde plnily. Výlet do ZOO Ostrava byl i pro ostatní děti takovou odměnou za celý školní rok strávený v centru Pramínek. Lenka se na výletě chovala dobře, byla nadšená z cesty vlakem, trolejbusem, v ZOO viděla různá zvířata, mohla si pohladit kozy, pak drobné zvířectvo jako jsou morčata, králíci, atd. Lenka se zúčastnila dalšího výletu na jízďárnu Skalický dvůr. Poprvé se bála koně, nakonec jak viděla děti, že se vozí na koni, také se chtěla povozit. Na konci si i koně pohladila.

Lenka na konci docházky do centra zvládne počítání do 10, umí sladit pohyb s rytmem, zvládne sebeobsluhu, má dobrou paměť na písničky, básničky, umí velice dobře základní barvy, výslovnost ještě nemá dobrou. Má problémy s chováním. Umí pracovat s různým materiálem, zvládne střihání, ostrouhá pastelky, je pravák. Lence bylo doporučeno PPP vzdělávání v mateřské škole nebo přípravné třídě. Rodiče vybrali pro Lenku přípravnou třídu.

⁵⁸ PPP pedagogicko-psychologická poradna

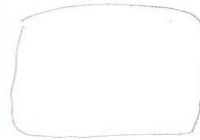
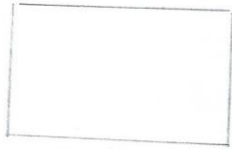
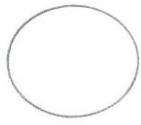
⁵⁹ Zpráva z PPP F-M ze dne 19. 5. 2015

Září 2015

Lenka nastoupila do přípravné třídy, hlavním úkolem bylo seznámit se s novým prostředím, výhodou pro Lenku a pro děti je, že se znají z Pramínku, kde se sešlo 10 dětí. Paní učitelka umí zaujmout a nadchnout pro novou práci. Lenka se zklidňuje, vyžaduje to však úsilí a je nutná důslednost v pravidlech chování. Lenka nesmí vykřikovat, musí se umět hlásit, když chce něco říci. O Lenku a ostatní děti, se každý den stará asistent Charity, který děti doprovází do školy a ze školy domů. Jezdí autobusem, škola je vzdálená 2 km od vyloučené lokality. Maminka nebo babička Lenku doprovází k autobusu, mají to kousek od ubytovny. Po domluvě s paní učitelkou jsem byla ve třídě na poslední 2 vyučovací hodiny. S Lenkou jsem udělala krátký úkol na obrázku 3 a 4, který dobře zvládla, nesprávně určila co je široké. Lenka něco nakreslila sama, na některé otázky odpověděla a já jsem je pak zapsala. Celý postup jsem opakovala pak s dvěma dalšími dětmi Tondou a Petrou.

Po rozhovoru s Lenkou, jsem zjistila, že se jí ve škole líbí, má ráda paní učitelku. Ve škole ráda zpívá, tancuje a kreslí. Pak jsem Lence zadala malý test, chtěla jsem zjistit, zda umí základní geometrické tvary, jestli zná základní barvy, a také jestli zná některá zvířata. Podle barev mi měla něco nakreslit, např. co je bílé nakreslila Lenka sněhuláka, co je červené - nakreslila srdíčko, co má zelenou barvu - nakreslila list stromů, pod modrou barvou si představila mrak, na žlutou barvu nakreslila pampelišku. V testu jsem pak chtěla, ať mi řekne zvířata, které zná. Lenka vyjmenovala kočku, pejska, zajíčka. Pak měla nakreslit co je sladké nejraději má čokoládu, kterou nakreslila na obrázku v testu.

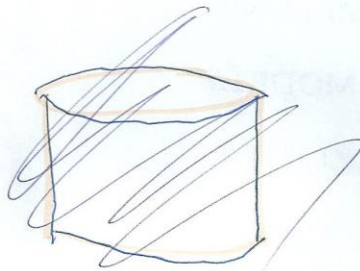
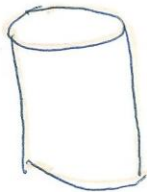
NAKRESLI STEJNÝ OBRÁZEK

CO JE VĚTŠÍ?

CO JE ŠIROKÉ?

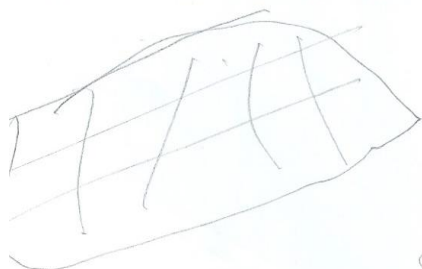

Obrázek 3, Lenka, 5,5 let

VYJMENUJ ZVÍŘATKA

KOČKA, PESTEK, PTÁK, ZAJÍČ

VÍŠ CO JE SLADKÉ? NAKRESLIŠ TO?

ČOKOLÁDA

CO JE BÍLÉ?

CO JE ČERVENÉ?

LIST

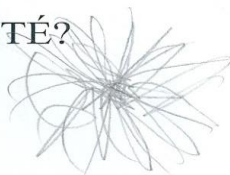
CO JE ZELENÉ?

PTÁK

CO JE MODRÉ?

CO JE ŽLUTÉ?

KVĚTINA
PAMPELISĚ

Obrázek 4, Lenka 5,5 let

Říjen 2015

Celkem adaptovaná na režim vyučování, je aktivní, když chce něco říci tak se hlásí, poznává další barvy např. růžovou, hnědou, fialovou, učí se správně držet tužku, umí napsat písmenka svého jména, je učenlivá, pohybově nadaná. V tělocviku jsem viděla, jak umí chytat míč, učila se holubičku. Ve třídě jsem byla 12. 10. 2015 na konci vyučování, pozorovala jsem Lenku 2 vyučovací hodiny.

Listopad 2015

Do přípravné třídy chodí pravidelně, učí se snadno, ráda povídá pohádky, také fantazíruje, ale dle věku je to přípustné. Lenka navštěvuje logopedickou poradnu, procvičuje výslovnost doma, paní učitelka také dohlíží. Je znát zlepšení. Zvládá základní tvary, číselnou řadu do 20. Ve vyučování jsem byla 18. 11. 2015 na poslední dvě vyučovací hodiny. Pozorovala jsem Lenku, jak povídá pohádku „ O Perníkové chaloupce.“ Společně s dětmi si pohádku zahrála jako Mařenka. Ve vyučování se někdy zapomene a vykřikuje na paní učitelku.

Prosinec 2015

Test školní připravenosti, kresba, základní barvy, obrazce, písmo, příprava na zápis do 1. třídy. Orientační test školní zralosti jsem si připravila podle předlohy J. Jirásk⁶⁰. Tento test obsahuje tři úkoly: kresbu mužské postavy, napodobení psacího písma a obkreslení obrazce vytvořeného z puntíků. Test jsem s Lenkou udělala 15. 12. 2015. Celá práce Lence, trvala asi 20 min. První úkol, byl pro Lenku snadný, do opisu věty se jí moc nechtělo, nejdříve nakreslila svého strejdu, který je na obrázku veselý, k vybarvování oblečení použila veselé barvy, ale přetahovala okraje.

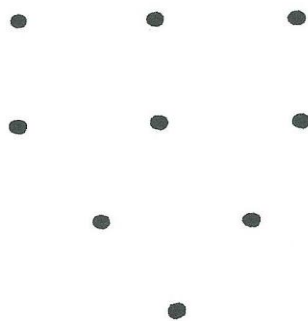
Test jsem Lence, Tondovi a Petře zadala a nechala je pracovat. Ostatní děti ze třídy šly do tělocvičny a my jsme měli klid na práci. Každé dítě mělo tužku a pastelky, každý pak seděl samostatně v lavici. Test jsem měla připravený dopředu. Nakonec jsem vyhodnotila orientační testy dětí podle přílohy⁶¹.

⁶⁰ Viz. Příloha č. 2 Orientační test školní zralosti

⁶¹ Viz. Příloha č. 1 Hodnocení orientačního testu školní zralosti.

8.2.1 Zkušební test školní zralosti v 12/2015

NAKRESLI STEJNÝ OBRÁZEK

OPIS VĚTV
Eva je su. Eva je su.

Obrázek 5, Lenka 5,8 let

Obrázek 6, Lenka 5,8 let

Hodnocení výkonu Lenky:

1. obkreslení bodů: **1**
2. opis věty: **2**
3. kresba postavy: **2**

Celkem: 5 bodů NADPRŮMĚR

8.3 Příklad 2

Osobní anamnéza Tonda:

Tony, nar. 1/2009, romská úplná rodina, má dvě mladší sestry.

Rodinná anamnéza:

Tony je nejstarší ze sourozenců, otec pracuje u technických služeb ve městě, matka našla uplatnění jako uklízečka na poloviční úvazek, jedná se o romskou rodinu, bydlí v bytě města o velikosti 1+1, v domácnosti bydlí ještě babička.

Zdravotní anamnéza:

Chlapec se narodil předčasně v 7. měsíci, byl malý, pod lékařským dohledem. Bývá brzo unavený, je pomalejší. V současnosti je zdravotní stav v normě, prodělal běžné dětské nemoci. V zimních měsících častěji nemocen.

Předškolní anamnéza:

Do Centra Pramínek přišel ve čtyřech letech. Byl zakřiknutý, nekomunikativní, jeho adaptace byla pomalá. Výhodou bylo, že bydlí pod bytem Centra. Často sedí v ústraní, častěji odpočívá, bývá smutný, kreslí a vybarvuje černě. PPP navrhla odklad školní docházky a zařazení do přípravné třídy. Tony potřebuje intenzivní a pravidelné pedagogické vedení. V centru se naučil základní barvy, básničky a písničky si moc nepamatuje. Pohybově nadaný, pomáhá slabším. Má špatný úchop tužky, myšlení pomalé, nutné je vedení a motivace dítěte.

Přípravná třída:

Tony zahájil v září 2015 přípravnou třídu na základě doporučení PPP. Z počátku jeho matka nechtěla, ale nakonec svolila. Ve třídě je tichý, nekomunikativní, odpovídá v krátkých větách. Má malou slovní zásobu, zadání úkolu se mu musí opakovat, aby pochopil. Práci pak vykoná dobře. Výslovnost má čistou, procvičování grafomotoriky, práce s plastelínou, úchop tužky již dobrá, laterálita - pravák. Je pohybově nadaný, má špatný rytmus, nerad zpívá.

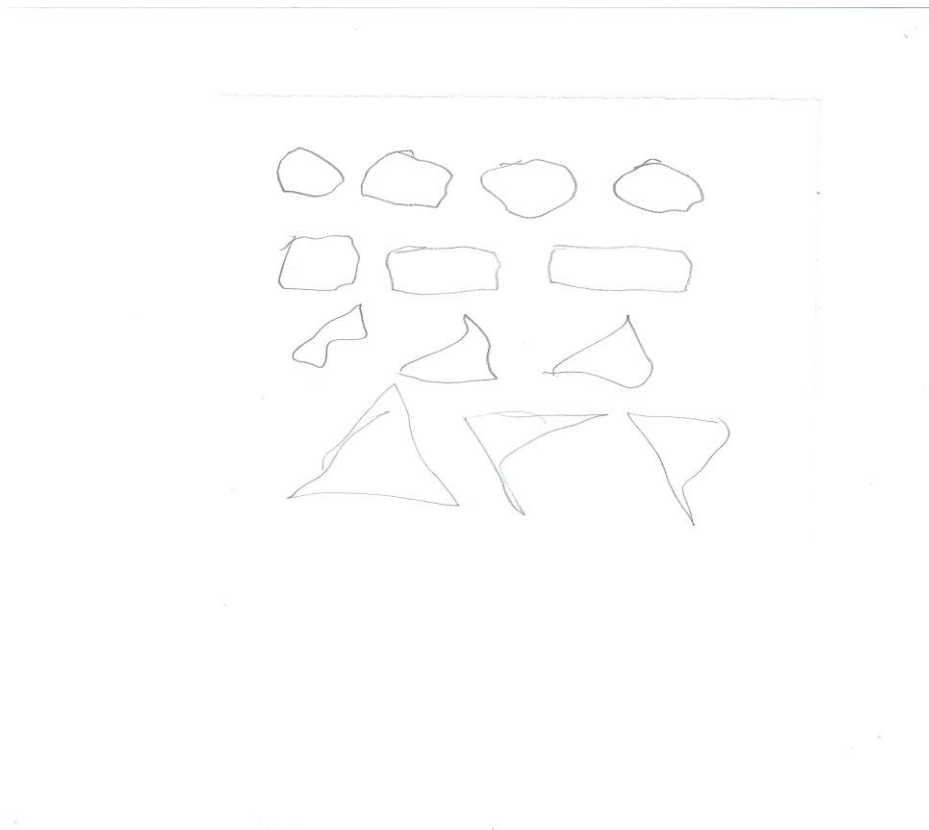
8.4 Vlastní pozorování: 11/ 2014 – 12 /2015 Tonda

Listopad 2014

Toník chodí do centra již druhým rokem. V lednu 2015 bude mít 6 let. Pomáhá slabším dětem, včetně své sestry. Nerad se zapojuje do aktivit, pokud sám nechce. Má rád pohybové aktivity, nerad zpívá a kreslí. Toník je klidný, tichý, nerad komunikuje. V rodině se mluví romským jazykem, Toník má problémy s pochopením českého mluveného slova. Špatně se seznamuje s cizími lidmi, do centra chodí praktikanti ze škol, Toník zůstává v ústraní a jen pozoruje. Rád si hraje s auty, také staví hrady z kostek. Má malou slovní zásobu, je nutné opakovat zadání tak, aby pochopil.

Prosinec 2014

V Centru Pramínek je Tonda oblíbený, s dětmi si hraje, v pracovních činnostech je pomalý, dodržuje hygienické návyky, bývá čistě oblečený do volnočasového oděvu, má přezůvky, svačinu, pití. Učí se kreslit geometrické tvary, cvičí úchop tužky, připravuje ozdoby v období adventu – vánoční svícen, naučil se básničku o Mikuláši. Vyprávíme si o Vánocích, pod stromeček si přeje boby nebo sáňky. Procvičuje jemnou motoriku, navléká nudlové korále, modeluje s plastelínou zvířátka. Při cvičení uvítání dne se mu nechce, stojí a jen se dívá.

Obrázek 7, Tonda 5,11 let

Leden 2015

Tonda byl nemocný 14 dnů, s matkou byli na zápise v ZŠ, nepřijali Tondu, jsou doporučení do PPP v dubnu 2015, očekává se odklad s návrhem MŠ nebo přípravné třídy. Matka nesouhlasí a chce, aby Tonda nadále navštěvoval Centrum Pramínek. Po domluvě sociální pracovníce je vhodné zařadit Tondu od září 2015 do přípravné třídy. Tonda je nekomunikativní, bývá zakřiknutý. Je nutné obohatit slovní zásobu, pracovníce vypráví pohádku bez konce a Tonda jí má dokončit. Dokončil avšak s pomocí dětí. Byl nejistý, mluvil potichu.

Únor 2015

Tonda zvládá čtyři základní barvy žlutou, červenou, zelenou, modrou, procvičuje geometrické obrazce, učí se poznávat tělo člověka, vyprávíme pohádky a pak si Tonda zahraje pejska v pohádce „ O veliké řepě.“ Všechny děti včetně Tondy cvičí

na písničky z pořadu „ Cvičení s Míšou.“ Tondovi se cvičit moc nechce. V rámci cvičení jemné motoriky Toník vytváří postavu sněhuláka z trhaného papíru. Připravuje masku na karneval – čelenka pro indiána. Výrobky se mu podařily. Měl velikou radost z čelenky, protože může jít na karneval. Dětský karneval pořádala Charita na konci února.

Březen 2015

Návštěva MŠ Beruška, jdeme si pohrát s dětmi, Toník si vybírá hračky, prohlíží knížky, zapojuje se do pracovního centra dílny - zatluče hřebík, vyrobí si meč z tvrdého papíru a dřeva. Toník je manuálně zručný, zatlučení hřebíků mu šlo moc dobře. Vyzkoušel také řezat dřevo. Program „Začít spolu“ je ve školce rozdělen do pracovních center. Pro Toníka a ostatní děti je návštěva MŠ jako zpestření a možnost získat zkušenosti, jak to chodí v mateřské škole. Toníkovi se zde líbilo, ale rodiče o zařazení do mateřské školy neuvažují.

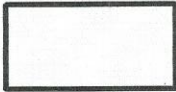

Duben 2015

Toník vyrábí ozdoby na velikonoční svátky, povídáme si o tradicích Velikonoc, vyrábíme kraslice, velikonočního zajíčka, Toník se učí básničku. Také jsme pekli perníčky, Toníka to velice bavilo, rád pomáhá i mamince v kuchyni. Hraje na Orffovy nástroje, zapojuje se do hry, vystřídá více nástrojů, cvičení rytmu. Procvičuje geometrické tvary⁶², větší, velký, menší, nejmenší. V testu, který jsem mu zadala, byl soustředěný a klidný. Geometrické tvary zvládne dobře. V procvičování rytmu vytleskává písničku, kterou jsme si společně zazpívali. Znázorňuje dupáním a tleskáním říkadlo „ Žába leze ...“

⁶²MÁLKOVÁ, M. *Porovnávání velikostí*. In: Dětské stránky. [online], [cit. 5. 4. 2015]. 2010. Dostupné: http://www.detskestranky.cz/clanek/2022-porovnavani_velikosti_dva_listy_pro_predskolaky.htm

VELKÝ - MENŠÍ - NEJMENŠÍ

/ tabulce je nakresleno několik tvarů. Vaším úkolem je doplnit ji tak, aby v následujících kolíčkách byl tvar ve správné velikosti. Nejdřív největší, pak menší a nakonec nejmenší.

TVAR	VELKÝ	MENŠÍ	NEJMENŠÍ
			
			
			
			
			
			
			

Obrázek 8, Tonda 6,3 let

Květen 2015

Toník s matkou se účastnili vyšetření v PPP ve Frýdku – Místku, z vyšetření vyplývá, že je doporučen odklad povinné školní docházky s návrhem docházky do MŠ nebo přípravné třídy. Tonda je podprůměrný, pomalý, pomalu chápe zadané úkoly, je potřeba individuálního přístupu, procvičovat jemnou motoriku, rozvíjet řeč a myšlení, smyslové vnímání – sluch, zrak, hmat. Tonda má malou slovní zásobu, odpovídá jedním slovem, nebo krátkou větou. Doporučuje se čtení pohádek, nácvik vyprávění podle jeho fantazie, podpora slovní zásoby a českého jazyka.⁶³

Červen 2015

Toník se připravuje s dětmi na slavnost ke Dni dětí, účastnil se soutěží, které byly pro děti připraveny na hřišti. Společně s dětmi, se Toník zúčastnil výletu do ZOO Ostrava, i když v ZOO byl, velice se těšil, jak pojedete vlakem a trolejbusem. Ze zvířat se mu nejvíce líbili sloni, žirafy a opice. Od Charity děti dostaly balíčky na rozloučení s Pramínkem.

Na konci docházky do Centra Pramínek Tonda zvládne napočítat do 10, zná základní barvy žlutou, červenou, modrou, zelenou, zvládne sebeobsluhu, již se zapojuje do kolektivu, zvládne jemnou motoriku, výslovnost má správnou. Jeho slovní zásoba je malá, má pomalé chápání mluveného slova. Umí zacházet s různým materiálem, nesladí pohyb s rytmem, dodržuje pravidla chování, umí přijímat autoritu.

Toník navštěvoval Centrum Pramínek dva roky, ale není připraven na vstup do základní školy. Potřebuje pravidelné pedagogické vedení, rozšíření dovedností a vědomostí v přípravné třídě nebo mateřské škole. Matka se rozhodla pro přípravnou třídu. Rozhodujícím pro matku bylo, že do přípravné třídy nastoupí více dětí z Centra Pramínek.

⁶³ Zpráva z PPP ze dne 23. 4. 2015

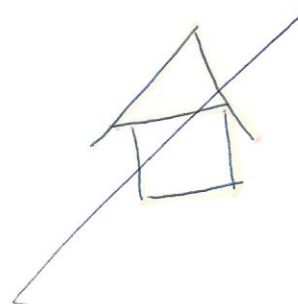
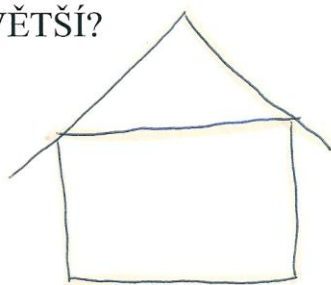
Září 2015

Toník nastupuje do přípravné třídy, adaptace na nové prostředí je u Tondy dobrá, málo však komunikuje. Ve třídě jsem byla na poslední dvě vyučovací hodiny. V rozhovoru si Tonda pochvaloval paní učitelku přípravné třídy, ve škole má rád tělocvik. S Tondou jsem také provedla zkušební test, chtěla jsem zjistit, jak je na tom se znalostí barev, geometrických tvarů, znalostí zvířat. Na otázku co je sladké, mi Tonda nakreslil lízátko, ze zvířat mi vyjmenoval kočku, psa, lva, koně. Pod bílou si představil sněhuláka, u červené nakreslil srdce, pod zelenou nakreslil trávu, modrá u Tondy představovala mrak, u žluté barvy, Tonda nakreslil sluníčko.

NAKRESLI STEJNÝ OBRÁZEK

CO JE VĚTŠÍ?

CO JE ŠIROKÉ?

Obrázek 9, Tonda 6,8 let

VYJMENUJ ZVÍŘATKA

KOČKA, KUN, PES, LEV

VÍŠ CO JE SLADKÉ? NAKRESLIŠ TO?

Obrázek 10, Tonda 6,8 let

Říjen 2015

Ve třídě je vidět Toníková aktivita, když ví odpověď, hlásí se, je zcela adaptovaný na nové prostředí, zlepšuje se komunikace s paní učitelkou. Zvládne číselnou řadu do 15, naučil se další barvy např. fialová, růžová, hnědá, černá. Umí se podepsat tiskacím písmem, snaží se být samostatný, v práci je vytrvalý. Zapojuje se do kolektivní činnosti, dodržuje pravidla a režim školního vyučování, je pohybově nadaný, ale v rytmu písniček ještě pokulhává.

Listopad 2015

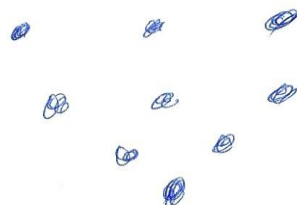
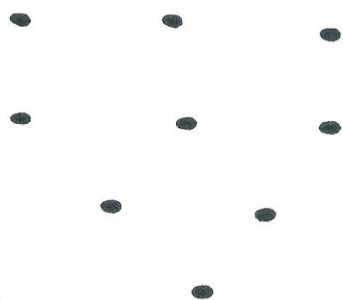
Ve vyučování jsem byla 18. 11. 2015 na poslední dvě vyučovací hodiny, Toník si vedl dobře, spolupracoval s paní učitelkou, aktivně se zapojoval do vyučování. V tělocviku hravě zvládne překážkovou dráhu, umí kotoul, dobře chytá míč. Ve výtvarné výchově již má správný úchop tužky, kreslil podzimní listí stromů. Chápe prostorové pojmy: vpravo, vlevo, nahoře, dole, procvičuje číselnou řadu do 20, zatím ovládá jen do 15.

Prosinec 2015

Tak jako s ostatními dětmi i Toník udělala test školní připravenosti: kresbu, základní obrazce, písmo, pro přípravu na zápis do 1. Třídy. Zkušební orientační test školní zralosti jsem si připravila podle předlohy Jiráska. Test obsahuje tři úkoly: kresbu mužské postavy, napodobení psacího písma kde jsem použila větu „Eva je tu.“ a obkreslení obrazce vytvořeného z puntíků. Test jsem s Tondou udělala 15. 12. 2015. Celá práce Tondovi, trvala asi 25 min. První úkol, byl pro Tonda celkem snadný, opis věty se mu moc nepovedl, Tonda nakreslil svého otce, který je na obrázku zamračený a přísný, Tonda říkal: „tata se často zlobí, řve.“

8.4.1 Zkušební test školní zralosti v 12/2015

NAKRESLI STEJNÝ OBRÁZEK

OPIŠ VĚTU

Eva je su. Eva je su.

Obrázek 11, Tonda 6,11 let

Obrázek 12, Tonda 6,11 let

Hodnocení výkonů Tondy:

1, Obkreslení bodů: 2

2, Opis věty: 3

3, Kresba pána: 2

Celkem: 7 bodů PRŮMĚR

8.5 Případ 3

Osobní anamnéza Petra:

Petra, nar. 2/2009, neúplná rodina, sourozenci: 2 starší sestry, 3 mladší bratři. Děti žijí s matkou na ubytovně.

Rodinná anamnéza:

Petra je v pořadí třetí dítě, pochází ze šesti sourozenců, žijí s matkou samoživitelkou na ubytovně. Otec Petry, nezaměstnaný, na výživu dvou dětí matce přispívá nepravidelně. Matka je na mateřské dovolené. Nejsou Romové, žijí však ve vyloučené lokalitě. Pobírají sociální dávky, matka hledá nové bydlení pro sebe a děti. Petra se s otcem stýká co 14 dnů. V blízkosti bydlí babička, matka otce. Petra k nim ráda chodí, babičku a otce má ráda.

Zdravotní anamnéza:

Petra se narodila v termínu, jako třetí dítě. Prodělala běžné dětské nemoci. Vývoj dítěte probíhal v normě. Špatná výslovnost ř, š.

Předškolní anamnéza:

Dívka navštěvuje Centrum Pramínek od září 2014, přišla do centra s mladším bratrem. Je bystrá, snadno se učí, ráda kreslí, zpívá, je pohybově nadaná, zpočátku špatná výslovnost. Brzy se adaptovala na nové prostředí, je učenlivá, má vrozený rytmus, dobrou paměť. Naučila se základní barvy, napočítá do 20, v kolektivu oblíbená, kamarádká, dohlíží na svého bratra. Její chování se umínilo, dodržuje pravidla chování v centru. Do Centra Pramínek, dochází po domluvě s matkou dítě samo. Od ubytovny je centrum vzdálené asi 5 min., avšak kolem hlavní cesty.

Přípravná třída:

Petra po doporučení PPP nastoupila v září 2015 do přípravné třídy. Byla jí také doporučena logopedická poradna, matka s Petrou však do poradny nedochází. Ve škole se jí líbí, je snaživá a aktivní. Bez problémů zvládá úkoly, které jsou ve výuce.

Má souhlasnou pravostrannou laterální, správný úchop tužky. Je ráda středem pozornosti, umí se prosadit. Je učenlivá a probíraná látka jí nedělá problémy. Umí se přizpůsobit, podřídí se autoritě a spolupracuje s dětmi, umí pomáhat.

8.6 Vlastní pozorování: 11/2014 – 12/2015 Petra

Listopad 2014

Petra je v centru již od září 2014 společně s mladším bratrem. Petra má problémy s výslovností, není jí rozumět, co říká. Do kolektivu se zapojila, dohlíží na bratra. Na cestě z procházky bratr nechtěl jít zpět do Pramínku, křičel, Petra si jen tak pak lehla na zem a nechtěla jít také. Petra přišla jeden den špatně oblečená, i když jsme upozornily, že půjdeme ven. Daly jsme jí bundu z Charity – náhradní oblečení. Postupné učení základním hygienickým návykům, osvojení základních pravidel chování v centru. Přijímání autority, učí se navazovat vztahy a přátelství k jiným dětem.

Prosinec 2015

Program v Pramínku má nádech Vánoc, Petra se zapojuje do přípravy ozdob – vyrábí vánoční svícen, snadno se naučila básničku o Mikuláši, musíme jí opravovat výslovnost. Ráda staví hrady z kostek, hraje si i s auty, panenku ráda obléká a přeje si jí pod stromeček, protože žádnou nemá. Dodržuje hygienické návyky, bývá čistě oblečená do volnočasového oděvu, nemá přezůvky, někdy nemá svačinu, pití. Je zima a je nevhodně oblečená – nemá teplou bundu. Zvládá geometrické tvary, učí se barvy.

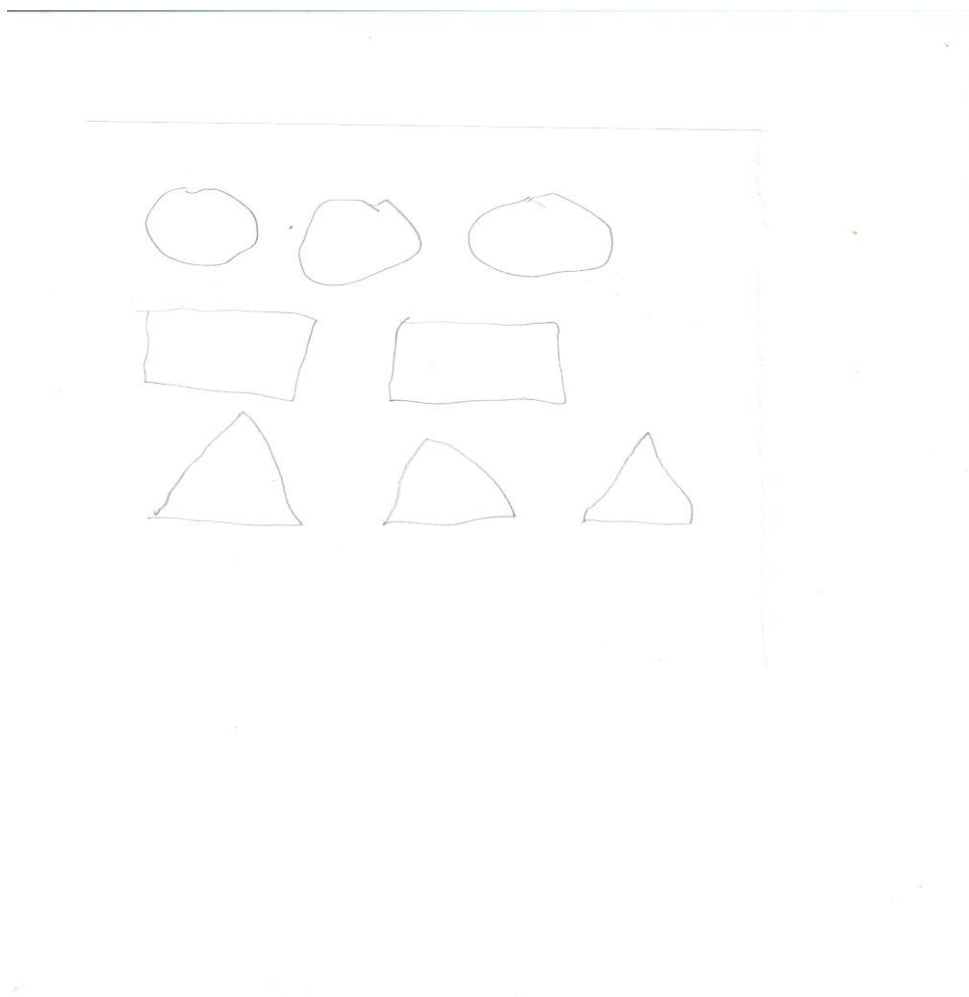
Leden 2015

Petra byla s matkou na zápise v základní škole, zatím bylo doporučeno vyšetření v PPP a odklad povinné školní docházky. V rámci programu centra se Petra učí různým dovednostem, grafomotorice, pohybu a rytmu, vyrábí sněhuláky, pracuje s plastelínou, cvičí podle hudby, ve volné hře si hraje s panenkou. Ráda jí obléká,

hraje si s dětmi na maminky. Pod stromečkem panenku nenašla. Dostala pastelky a notes.

Únor 2015

Petra zvládá perfektně čtyři základní barvy, procvičuje geometrické obrazce, učí se poznávat tělo člověka, v centru vyprávíme pohádky a Petra si zahrála babičku v pohádce „ O veliké řepě.“ Všechny děti i Petra cvičí na písničky, z pořadu „ Cvičení s Míšou.“ Petra vyrábí masku na karneval – korunku pro princeznu.

Obrázek 13, Petra 6let

Březen 2015

Petra a děti jdou navštívit MŠ Beruška. Petra si vybrala panenku a kočárek, prohlížela si knížky, zapojuje se do pracovního centra výtvarka – namalovala jarní květiny. Pro Petru a ostatní děti je návštěva MŠ zpestřením, získávají zkušenosti, jak to chodí v mateřské škole. V Centru Pramínek pak vyrábí jarní květiny z mačkaného papíru. Procvičuje lehkou motoriku, umí stříhat nůžkami, ráda kreslí, pracuje s různými materiály. Petra zvládne sebeobsluhu, pomáhá dětem, umí pojmenovat části svého těla.

Duben 2015

Vyrábíme s Petrou ozdoby na velikonoční svátky – zdobí velikonoční vajíčka, povídáme si o tradicích Velikonoc, vyrábí z papíru velikonočního zajíčka, Petra se naučila básničku. Společně s dětmi jsme pekli velikonoční perníčky, Petru to velice bavilo. Petra hraje na Orffovy nástroje, zapojuje se do hry, vystřídá více nástrojů, cvičí rytmus, šlo jí to velice dobře. Procvičuje geometrické tvary⁶⁴, větší, velký, menší, nejmenší. Bez problému zvládne geometrické tvary, zná základní barvy, naučí se básničky a písničky, umí skloubit pohyb a rytmus. Její výslovnost je špatná, potřebuje odbornou pomoc v logopedické poradně.

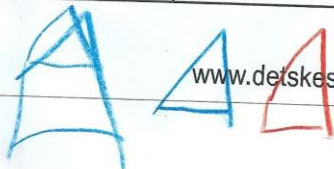
⁶⁴MÁLKOVÁ, M. *Porovnávání velikostí*. In: Dětské stránky. [online], [cit. 5. 4. 2015]. 2010. Dostupné: http://www.detskestranky.cz/clanek/2022-porovnavani_velikosti_dva_listy_pro_predskolaky.htm

ĎTSKÉ STRÁNKY

VELKÝ - MENŠÍ - NEJMENŠÍ

V tabulce je nakresleno několik tvarů. Vaším úkolem je doplnit ji tak, aby v následujících políčkách byl tvar ve správné velikosti. Nejdřív největší, pak menší a nakonec nejmenší.

TVAR	VELKÝ	MENŠÍ	NEJMENŠÍ
			
			
			
			
			
			

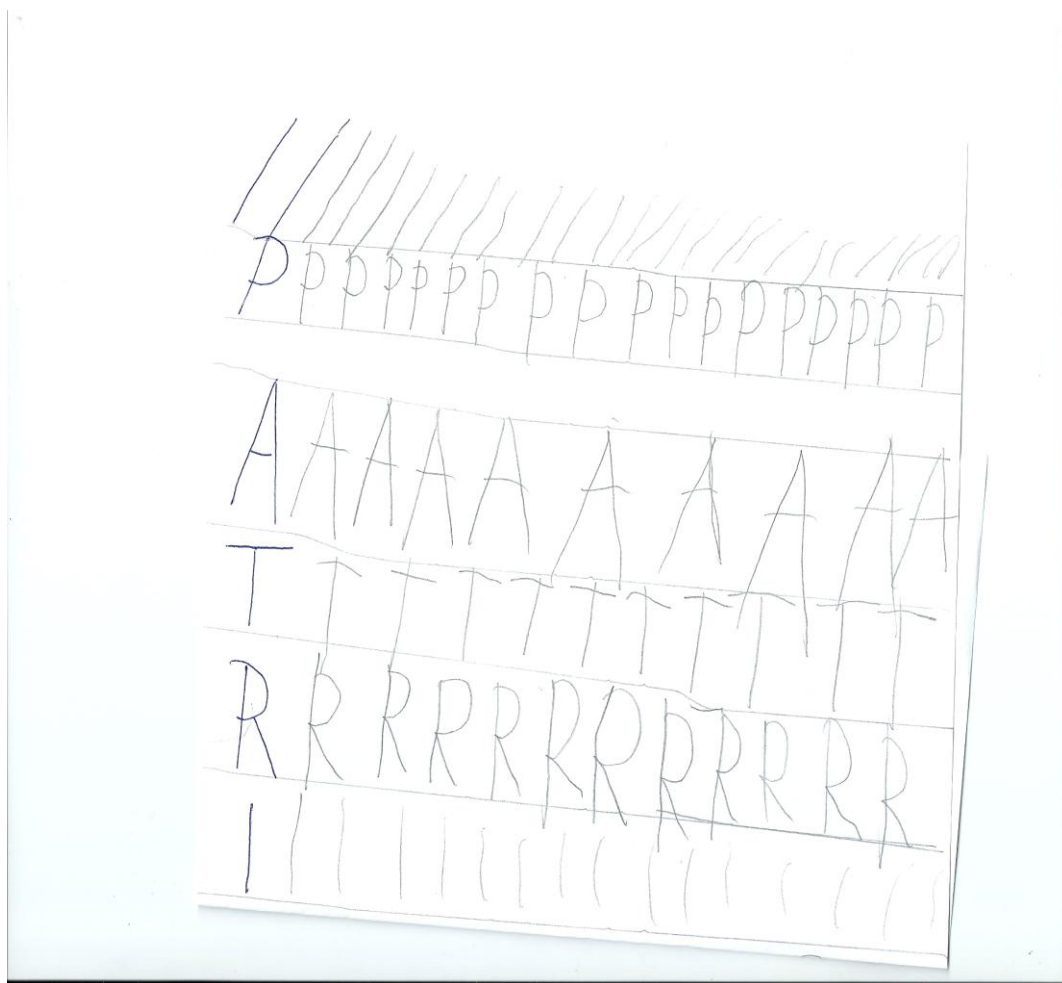

www.detskestranky.cz © imprimis

Obrázek 14, Petra 6,2let

Květen 2015

Petra s matkou byly na vyšetření v PPP ve Frýdku – Místku, z vyšetření vyplývá, že je Petře doporučen odklad povinné školní docházky s návrhem docházky do MŠ nebo přípravné třídy. Petra je lepší průměr, má problémy s výslovností, doporučena logopedie. Nadále je výhodné procvičovat jemnou motoriku, rozvíjet řeč, smyslové vnímání – sluch, zrak, hmat. Doporučuje se čtení pohádek, nácvik vyprávění, podpora slovní zásoby a českého jazyka. Petra je zvědavá a učenlivá, bez problémů zvládne počítání do 20, podepíše se, zná básničky a písničky.⁶⁵

Obrázek 15, Petra 6,3 let

⁶⁵ Zápis z vyšetření PPP Frýdek - Místek dne 15. 5. 2015

Červen 2015

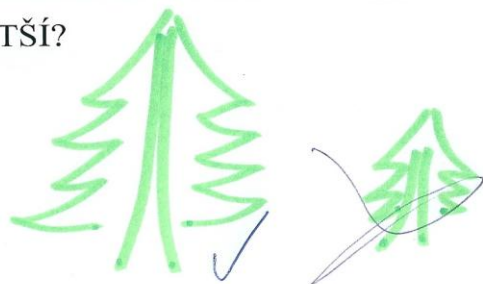
Petra se zúčastnila s dětmi slavnosti ke Dni dětí, účastnila se soutěží, které byly pro děti připraveny na hřišti. Společně s dětmi, se Petra zúčastnila výletu do ZOO Ostrava, v ZOO nikdy nebyla, velice se těšila, jak pojedou vlakem a trolejbusem. Ze zvířat se jí nejvíce líbili sloni, lvi, žirafy a opice. Od Charity děti dostaly balíčky na rozloučení s Pramínkem.

Po dokončení docházky do Centra Pramínek Petra zvládne počítání do 20, zná základní barvy, umí sladit pohyb s rytmem, má dobrou paměť na básničky, písničky, problémy má s výslovností ř, š. Zvládne sebeobsluhu, přizpůsobí chování dané situaci, je pravák.

Září 2015

Petra přišla do přípravné třídy společně s jinými dětmi z vyloučené lokality, adaptace na nové prostředí Petry je výborná. Ve třídě jsem byla na poslední dvě vyučovací hodiny. Petra je aktivní, pozorná, práci vždy dokončí, cvičný test vypracovala rychle a dobře. Petře se ve škole velice líbí, je to zásluhou paní učitelky, kterou děti mají rády. Test, který jsem zadala, Petra nakreslila čokoládové bonbóny, zvířátka vyjmenovala pes, ježek, slon, který jí okouznil v ZOO. Má ráda psy, protože mají malého pejska doma, jmenuje se Punťa. Barvy zvládla bez problémů, za bílou nakreslila sněhové vločky, červenou má květina, zelená je tráva, u modré nakreslila vodu, u žluté jablko. Určila správně co je větší, širší.

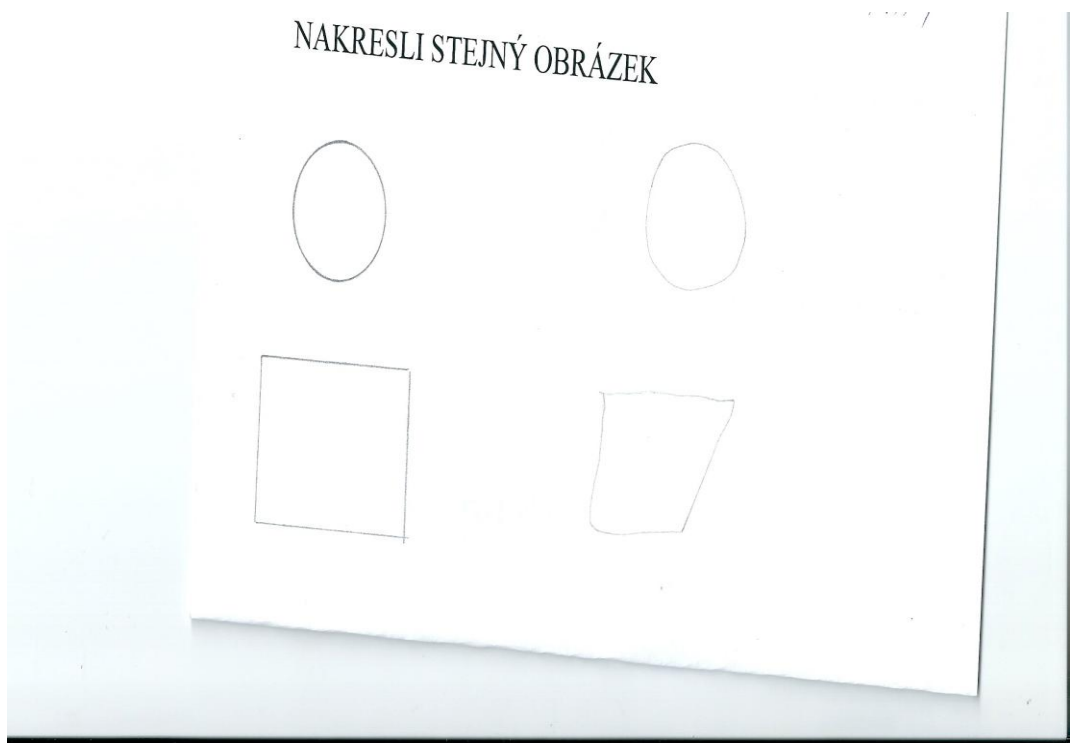
CO JE VĚTŠÍ?

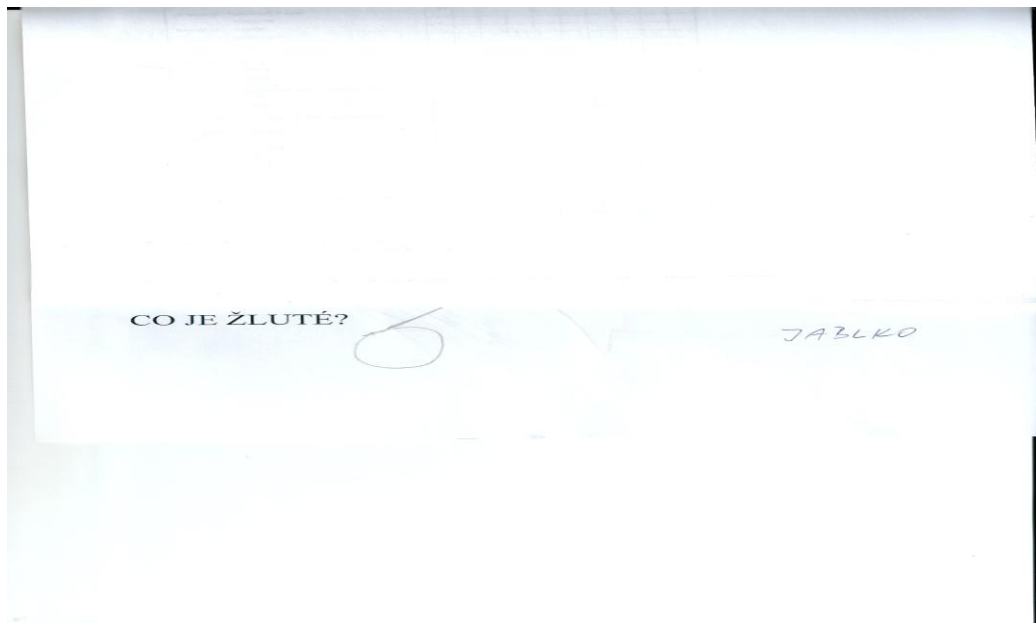
CO JE ŠIROKÉ?

Obrázek 16, Petra 6,9 let

Obrázek 17, Petra 6,9 let

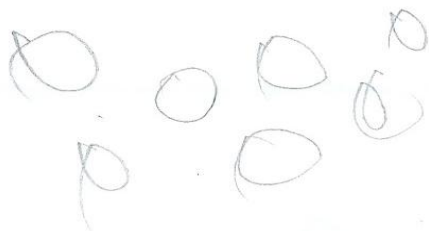

Obrázek 18, Petra 6,9 let

VYJMENUJ ZVÍŘATKA

PES, JEZEK, SLOV, ...

VÍŠ CO JE SLADKÉ? NAKRESLIŠ TO?

CO JE BÍLÉ?

CO JE ČERVENÉ?

CO JE ZELENÉ?

CO JE MODRÉ?

CO JE ŽLUTÉ?

Obrázek 19, Petra 6,9 let

Říjen 2015

Petra zvládá různé barvy, má vyhraněnou laterální pravou, má lepší výslovnost, navštěvuje logopedickou poradnu, ráda kreslí, zpívá, orientuje se v čase, prostoru, zná význam slov včera, pozítří, pojmenuje části těla, přizpůsobí se autoritě, je odpovědná a spolehlivá, spolupracuje s kolektivem, pomáhá slabším dětem.

Listopad 2015

V přípravné třídě jsem byla 18. 11. 2015 na poslední dvě vyučovací hodiny. Petra se ve vyučování aktivně zapojuje, spolupracuje s paní učitelkou. V tělocviku překonala snadno překážkovou dráhu, umí kotoul, trochu stojku a hvězdu, dobře chytá míč. Ve výtvarné výchově správně používá tužky a pastelky, kreslila podzimní listí stromů.

Prosinec 2015

Tak jako Lenka, Tonda i Petra udělala zkušební orientační test školní připravenosti: kresbu postavy, obkreslení teček, psací písmo, pro přípravu na zápis do 1. třídy. Zkušební orientační test školní zralosti jsem si připravila podle předlohy Jiráskova stejně jak u předcházejících dětí. Test obsahuje tři úkoly: kresbu postavy, napodobení psacího písma a obkreslení obrazce vytvořeného z puntíků. Test jsem s Petrou udělala 15. 12. 2015. Celá práce Petře trvala asi 15 min. Petra je z dětí nejrychlejší, soustředěná a samostatná. První úkol byl pro Petru snadný, opis věty jí nedělal problémy, Petra nakreslila svou matku, která je na obrázku veselá, je vysoká má dlouhé nohy, nakreslila volné šaty, protože bude mít miminko, čeká 7 dítě. Na otázku, proč nenakreslila mužskou postavu, neodpověděla.

8.6.1 Zkušební test školní zralosti v 12/2015

Obrázek 200, Petra 6,10 let

Obrázek 211, Petra 6,10 let

Hodnocení Petry:

1. tečky: **1**
2. opis věty: **1**
3. postava: **2**

Celkem: 4 body představuje úspěšné zvládnutí první třídy **NADPRŮMĚR**

9 Analýza získaných poznatků

Získané poznatky jsem analyzovala a získala tyto skutečnosti:

Vybrané děti po ukončení docházky v Centru Pramínek nebyly dostatečně zralé na vstup do základní školy. V centru se děti naučily jen základy, ale i to je pro děti přínosem. Naučily se pravidlům v kolektivním zařízení, naučily se režimu v zařízení, rozvíjely dovednosti v oblasti grafomotoriky, procvičovaly paměť, učily se básničky, písničky. V oblasti sociální zralosti byly schopné se odpoutat od rodiny, Tonda a Petra umí přijímat autoritu, Lenka má ještě s tímto problémy. Naučily se sebeobsluže, základním hygienickým návykům, snažily se dokončit započatou práci, Lenka se projevovala výrazněji. Tonda je klidnější, pomalejší. Petra je bystrá, problém má s výslovností.

Tabulka 2 Poznátky k 6/2015

Stav k 6/2015	Lenka	Tonda	Petra
Věk	5,2	6,5	6,4
Logopedie	Ano	Ne	Ano
Sociální zralost	podprůměr	průměr	průměr
Fyzická zralost	slabá	v normě	v normě
Psychická zralost	průměr	podprůměr	nadprůměr
Odklad PŠD ⁶⁶	NE	Ano	Ano

Tonda a Petra dostali odklad povinné školní docházky. Lenka a Petra mají problém s výslovností, š, ř, Tonda má malou slovní zásobu. Lence bylo doporučeno

⁶⁶ PŠD – povinná školní docházka

předškolní vzdělávání v mateřské škole nebo přípravné třídě. Rodiče Lenky si vybrali přípravnou třídu. Příprava předškolních dětí v Centru Pramínek je odrazovým můstkem k dalšímu předškolnímu vzdělávání, které je pro děti důležité. Pro Lenku, Tonda a Petru je důležité další vzdělávání v přípravné třídě.

Tabulka 3 Poznatky k 12/2015

Stav k 12/2015	Lenka	Tonda	Petra
Věk	5,8	6,11	6,10
Rodina	úplná	úplná	neúplná
Sourozenci	2 ml. bratři	2 ml. sestry	2 st. sestry, 3 ml. bratři
Logopedie	ANO	NE	ANO
Lateralita	P	P	P
Pracovní tempo	v normě	pomalé	v normě
Somatická zralost	menší postava	odpovídá	vyšší
Pozornost	nestabilní	nestabilní	dobrá
Samostatnost	dobrá	malá	velmi dobrá
Matem. schopnosti	dobré	zatím slabé	velmi dobré
Barvy	zná	zná	zná

Lenka a Tonda pocházejí z úplných romských rodin, oba mají mladší sourozence, bydlí ve vyloučené lokalitě, Lenka bydlí na ubytovně, Tonda v bytě města Frýdek - Místek. Lenka je bystrá, avšak má problémy s chováním, Tonda má pomalejší tempo, vychází jako nejslabší z těchto vybraných dětí. Petra pochází z neúplné rodiny, ze šesti sourozenců, je však vyzrálejší a z vybraných dětí nejlepší. Není Romka. Petra a Tonda dostali odklad povinné školní docházky, využili vzdělání v přípravné třídě. U Lenky a Petry je potřeba pokračovat v logopedii, u Tondy je nutnost rozvíjet matematické schopnosti a pozornost, v případě Lenky je také potřeba

pravidelné pedagogické vedení. Lence byla doporučena MŠ nebo přípravná třída již v pěti letech.

Tabulka 4 Zkušební orientační test

	Lenka	Tonda	Petra
Kresba	2	2	2
Opis věty	2	3	1
Tečky	1	2	1
Celkem	5	7	4
Hodnocení	Nadprůměr	Průměr	Nadprůměr

Zkušební orientační test prokázal, že vybrané děti navštěvující přípravnou třídu, jsou schopny zvládnout nároky povinné školní docházky. Není však jediným kritériem pro posouzení připravenosti dítěte na školu. Je nutná vyváženost fyzické, duševní a sociální zralosti dítěte. Odklad povinné školní docházky u Tondy a Petry a následná přípravná třída byla přínosem pro všestranný rozvoj. Lenka a Petra patří mezi lepší průměr a Tonda průměr. Vybrané děti, měly možnost navštěvovat Centrum Pramínek, naučily se zde základy, které jsou důležité pro vývoj a rozvoj dovedností, naučily se základům poznávání barev, hudební výchovy, českého jazyka, matematiky, přírodovědy, zeměpisu, ale i kolektivní práci, naučily se přijímat autoritu, ale i respektovat toho druhého. V přípravné třídě si tyto znalosti a dovednosti prohloubily.

V hodnocení školní zralosti se zaměřujeme na všestranný vývoj dítěte, dítě má znát své jméno, bydliště, umí počítat do 10, projevuje zájem o knížky, zkouší psát. V řeči používá krátké jednoduché věty, později i souvětí. Dítě se naučí básničky, písničky, zdokonaluje se v kresbě, nakreslí postavu, rozvíjí sebevědomí. Umí navazovat vztahy s vrstevníky, učí se pomáhat, spolupracovat, ale i soupeřit.⁶⁷

⁶⁷ Srov. VÁGNEROVÁ, M., Vývojová psychologie. 2012, s. 29.

Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala předškoláky z vyloučené lokality ve Frýdku – Místku. Celý rok jsem pozorovala Lenku, Tonda a Petru v Centru Pramínek a pak v přípravné třídě. Jedná se o děti, které nenavštěvovaly mateřskou školu, ale využily možnost nabídky organizace Charity, která poskytuje službu pro děti od 3 let formou vzdělávacího programu v místě bydliště. Cílem výzkumu bylo zjistit, zda tyto děti jsou po docházce v Centru Pramínek zralé na vstup do základní školy. Vybrané děti však nenastoupily do základní školy, ale do přípravné třídy, která jim byla PPP ve Frýdku – Místku doporučena. Docházka do přípravné třídy dětem poskytla další rozšiřující vzdělání, které vede k úspěšnému zvládnutí povinné školní docházky. Na konci prosince 2015, jsem s Lenkou, Tondou a Petrou provedla zkušební orientační test školní zralosti v modifikaci Jiráska, kde výsledky testu orientačně potvrdily úspěšnost dětí a potvrdily, že institucionální předškolní vzdělání u těchto dětí je velice důležité. Děti z vyloučené lokality, romské i neromské nenavštěvují mateřské školy, které jsou pro ně nedostupné. Hlavní příčinou je ekonomická stránka, vzdálenost do mateřské školy, také dostupnost, protože rodiče těchto dětí nepracují. Ve Frýdku - Místku máme několik mateřských škol, ale jen několik málo romských dětí tyto školky navštěvuje. Kladně vidím potřebnou službu v této lokalitě organizace Charita, kde byla zřízena služba pro rodiny s dětmi. Pro předškoláky je určen výchovně vzdělávací program, který podporuje rozvoj dětí od 3 let. Nepracují zde však pedagogičtí pracovníci, ale sociální pracovníce. Vybrané děti Tonda a Petra měly doporučeny odklad povinné docházky a doporučení přípravné třídy, Lenka měla doporučenou mateřskou školu nebo přípravnou třídu v 5 letech. Velký podíl má také Centrum Pramínek při rozvoji a vývoji předškolních dětí, poskytuje však jen základní rozvoj těchto dětí.

Výsledky bakalářské práce prokázaly u těchto dětí přínos výchovně – vzdělávacího programu Centra Pramínek, jako odrazovým můstkem k dalšímu předškolnímu vzdělávání, Tondovi a Petře v přípravné třídě při odkladu povinné školní docházky, nebo u Lenky jako alternativu mateřské školy. Podle získaných informací od třídní učitelky přípravné třídy, Lenka, Tonda a Petra nastoupí v září 2016 do 1. třídy.

Zdroje

- AMNESTY INTERNATIONAL. 2009. *Nedokončený úkol, romští žáci v České republice stále čelí překážkám ve vzdělávání*. London: Amnesty International Publications, 74 s.
- BAKOŠOVÁ, Z., 2008. *Sociálna pedagogika ako životná pomoc*. Bratislava: Universita Komenského. ISBN 978-80-969944-0-3.
- BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ, V., 2007. *Diagnostika dítěte předškolního věku. Co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Brno: Computer Press a.s., 108 s. ISBN 978-80-251-1829-0.
- BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ, V., 2010. *Školní zralost. Co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Brno: Computer Press a.s., 100 s. ISBN 978-80-251-2569-4.
- BRUCEOVÁ, T, 1987. *Early childhood education*. Přeložila VÍTKOVÁ, M., 1996. *Předškolní výchova*. Praha: Portál, ISBN 80-7178-068-5.
- DAVIDO, R., 2008. *Kresba jako nástroj poznání dítěte*. Praha: Portál, ISBN 98-80-7367-415-1.
- HARTL, P., HARTLOVÁ, H., 2009. *Psychologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-303-X.
- HENDL, J., 2005. *Kvalitativní výzkum*. Praha: Portál, ISBN 80-7367-040-2.
- JUCOVIČOVÁ, D., ŽAČKOVÁ, H. 2014. *Je naše dítě zralé na vstup do školy?*. Grada: Praha, ISBN 978-80-247-4750-7.
- JŮVA, V. et at., 2001. *Základy pedagogiky*. Brno: Paido, s. 105-106, ISBN 80-85931-95-3.
- KALEJA, M., 2011, *Romové a škola versus rodiče a žáci*. Ostrava: PDF OU. ISBN 978-80-7368-943-8.
- KALEJA, M., a kol. 2012. *Romové – otázky a odpovědi v českém a slovenském kontextu*. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 202 s. ISBN 978-80-7464-175-6.
- KRAUS, B., 2008. *Základy sociální pedagogiky*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-383-3.

PÁCHOVÁ, A., 2013. The Problematic Nature of Culture-Fair Testing: Training Effect Differences Among Czech and Roma Children. *Baltic Journal of Psychology*. Č. 14, (1/2), s. 79–91.

PETERSON, L., HORDIN, M. 2002. *Děti v tísní*. Příručka pro screening dětských kreseb. Praha: Triton. ISBN 80-7254-237-0.

PORTIK, M., 2003. *Determinanty edukácie romských žiakov*. Prešov: PF PU. ISBN 80-8068-155-4.

SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M. 2015. *Psychodiagnostika dětí a dospívajících*. Praha: Portál, 3.vyd., ISBN 978-80-262-0899-0.

SWIERKOŠOVÁ, J. 2007. *Pedagogická diagnostika dětského vývoje*. PDF: Ostrava. ISBN 80-7368-084-X.

ŠOTOLOVÁ, E., 2001, *Vzdělávání Romů*. Praha: Grada, 2.vyd., ISBN 80-247-0277-0.

ŠŤAVA, J., 2001. *Česká výchovně-vzdělávací soustava*. In: JÚVA, V. et al., *Základy pedagogiky*. Brno: Paido, s. 105-106, ISBN 80-85931-95-3.

VÁGNEROVÁ, M., 2012. *Vývojová psychologie*. Praha: Karolinum. 2.vyd. ISBN 978-80-246-2153-1

Legislativní zdroje:

MŠMT, 2004. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolní, základní, střední, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon).

MŠMT, 2001. BÍLÁ KNIHA, *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice*. Praha: Tauris. ISBN 80-211-0372-8.

MŠMT, 2006. *RVP PV*. Praha: VÚP, Tauris. ISBN 80-87000-00-5.

MŠMT, 2014. *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice*. Praha: Tauris, ISBN 978-80-87601-21-1.

MŠMT, 2004. Zákon č. 563/ 2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

MPSV, 2006. Zákon č. 108/ 2006 Sb. o sociálních službách.

MVČR, 2000. Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních dat a o změně některých zákonů

Internetové zdroje:

ČLOVĚK V TÍSNI O. P. S, 2013. *Projekt „Poďte do školky“*. [online], [cit. 23. 6. 2015]. Dostupné: <http://www.clovekvtsni.cz/cs/clanky/video-vime-jak-podporit-deti-z-nepodnetneho-prostredi-pri-nastupu-do-skolky>

ČŠI, 2014. *Rovný přístup ke vzdělávání v České republice: situace a doporučení*. [online], [cit. 15. 7. 2015]. Dostupné: <http://www.csicr.cz/html/A5-RovnyPristup/flipviewerxpress.html>

ČADA, K. et al., 2015. *Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR z května 2015*. In: ESF, 2008. [online], [cit. 20. 6. 2015]. Dostupné: <http://www.esfcr.cz/07-13/oplzz/analyza-socialne-vyloucenych-lokalit-v-cr-1>

FRÝDEK – MÍSTEK, 2010. [online], [cit. 27. 10. 2015]. Dostupné: <http://www.frydekmstek.cz/cz/student/skoly-a-skolska-zarizeni/matenske-skoly/>.

Charita Frýdek – Místek, 2015. *Výroční zpráva 2014*. [online], [cit. 30. 9. 2015]. Dostupné: http://charitafm.cz/charita/files/file/Vyrocní_zprava-2014.pdf.

KOPIDOL, J., 2007. *Charita Frýdek – Místek*. [online], [cit. 4. 10. 2015]. Dostupné: <http://charitafm.cz/charita/index.php?section=1&lang=cz>

KOPIDOL, J., 2007. *Charita Frýdek – Místek*. [online], [cit. 4. 10. 2015]. Dostupné: <http://fm.charita.cz/praminek/index.php?section=42&lang=cz>

MŠMT, 2005. *Projekt včasné péče o děti ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí v oblasti vzdělávání*. [online], [cit. 25. 9. 2015]. Dostupné: <http://www.kudyvedecesta.cz/node/14>

MŠMT, 2016. *Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. [online], [cit. 12. 3. 2016]. Dostupné: <http://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/opatreni-ministryne-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-kterym-se?highlightWords=RVP>

MŠMT, 2015. č. 82/2015 Sb. vyhlášena novela zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). [online], [cit. 13. 3. 2016]. Dostupné: <http://www.msmt.cz/dokumenty/konsolidovany-text-skolskeho-zakona>

MÁLKOVÁ, M., 2010. *Porovnávání velikostí*. In: Dětské stránky. [online], [cit. 5. 4. 2015]. Dostupné: http://www.detskestranky.cz/clanek/2022-porovnavani_velikosti_dva_listy_pro_predskolaky.htm

PROKOP, D., 2015. *Systém produkuje nerovnosti. Školka se krátkodobě nevyplatí*. In: Trachtová, Z., *Rozhovor s Danielem Prokopem*. [online], [cit. 5. 10. 2015]. Dostupné: <http://zpravy.idnes.cz/rozhovor-se-sociologem-prokopem>

RAKOCYOVÁ, M., ŠIMÍKOVÁ, I., TRBOLA, R., 2013. *Situační analýza*. Brno: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí. [online], [cit. 19. 10. 2015]. Dostupné: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-frydek-mistek>

ÚŘAD VLÁDY ČR, Agentura pro sociální začleňování. 2015. *O lokalitě Frýdek – Místek*. [online], [cit. 10. 10. 2015]. Dostupné: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/o-lokalite-frydek-mistek#startOfPageId647>

VANČÁKOVÁ, M. 2008. *Romské dítě v náhradní rodině*. Praha: OS rozum a cit. [online], [cit. 20. 10. 2015]. Dostupné: http://www.nahradnirodina.cz/files/File/romske_dite_v_nr.pdf

Seznam obrázků a tabulek

Obrázek 1, Lenka 4,8 let	33
Obrázek 2, Lenka 5 let	35
Obrázek 3, Lenka, 5,5 let	38
Obrázek 4, Lenka 5,5 let	39
Obrázek 5, Lenka 5,8 let	41
Obrázek 6, Lenka 5,8 let	42
Obrázek 7, Tonda 5,11 let	45
Obrázek 8, Tonda 6,3 let	47
Obrázek 9, Tonda 6,8 let	49
Obrázek 10, Tonda 6,8 let	50
Obrázek 11, Tonda 6,11 let	52
Obrázek 12, Tonda 6,11 let	53
Obrázek 13, Petra 6let	56
Obrázek 14, Petra 6,2let	58
Obrázek 15, Petra 6,3 let	59
Obrázek 16, Petra 6,9 let	61
Obrázek 17, Petra 6,9 let	62
Obrázek 18, Petra 6,9 let	62
Obrázek 19, Petra 6,9 let	63
Obrázek 20, Petra 6,10 let	65
Obrázek 21, Petra 6,10 let	66

Tabulka 1 Vývoj účasti dětí v předškolním vzdělávání	8
Tabulka 2 Poznatky k 6/2015	67
Tabulka 3 Poznatky k 12/2015	68
Tabulka 4 Zkušební orientační test	69

Přílohy

Příloha č. 1 Hodnocení orientačního testu školní zralosti⁶⁸

Příloha č. 2 Orientační test školní zralosti⁶⁹

Příloha č. 3 Rozhovory s účastníky jsou přepsány v elektronické podobě.

⁶⁸ SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M. 2015. Psychodiagnostika dětí a dospívajících. Praha: Portál, 3.vyd, s. 626.

⁶⁹ JIRÁSEK, J., TICHÁ, V. Psychologická hlediska předškolních prohlídek, Praha, SZdN, 1968.

Hodnocení orientačního testu školní zralosti

Kresba mužské postavy

1 - Nakreslená postava musí mít hlavu, trup a končetiny. Hlava je s trupem spojena krkem a není větší než trup. Na hlavě jsou vlasy (případně pod čepicí nebo pod kloboukem) a uši, v obličeji oči, nos a ústa. Paže jsou zakončeny pětiprstou rukou, nohy jsou dole zahnuté. Vyjádření mužského oblečení. Nutným požadavkem je syntetický způsob zobrazení.

2 - Splnění těchto požadavků jako na jedničku kromě syntetického způsobu zobrazení. Tři chybějící části, (krk, vlasy, jeden prst ruky, ne však část obličeje), mohou být prominuty, jsou-li vyváženy syntetickým způsobem zobrazení.

3 - Kresba musí mít hlavu, trup a končetiny. Paže nebo nohy jsou kresleny dvojčarou. Tolerujeme vynechání krku, uší, vlasů, oděvu, prstů a chodidel.

4 - Primitivní kresba s trupem. Končetiny, (stačí jen jeden pár), jsou vyjádřeny jednou čarou.

5 - Chybí jasně zobrazený trup, ("hlavonožec" nebo "překonávání hlavonožce"), nebo oba páry.

Napodobení věty „Eva je tu.“

1 = Zcela dobře čitelné napodobení napsané předlohy. Písmena nejsou dvakrát větší než v předloze. Začáteční písmeno "E" má výrazně patrnou výšku velkého písmene. Písmena jsou dokonale spojena ve tři slova. Nesmí chybět tečka nad "j". Opsaná věta se od vodorovné linie neodchyluje o více než o 30 stupňů.

2 = Ještě čitelné napodobení napsané věty. Na velikosti písmen ani na dodržení vodorovné linie nezáleží.

3 = Je patrné členění alespoň na dvě části. Lze rozpoznat alespoň 4 písmena předlohy.

4 = S předlohou jsou si podobná alespoň 2 písmena. Celek ještě tvoří řádku "písmena".

5 = Čmárání.

Obkreslení skupiny bodů.

1 - *Téměř dokonalé napodobení předlohy. Tolerujeme jen velmi malé vychýlení jednoho bodu z řádky nebo sloupce. Zmenšení obrazce je přípustné, zvětšení nesmí být o více než o polovinu. Obrazec musí být rovnoběžný s předlohou.*

2 - *Počet i sestavení bodů musí odpovídat předloze. Lze prominout vychýlení až tři teček o půl šířky mezery mezi řádky nebo sloupci.*

3 - *Celek se svým obrysem podobá předloze. Výškou a šířkou ji nepřevyšuje více než dvakrát. Teček nemusí být 10, ale nesmí jich být více než 20 a méně než 7. Toleruje se jakékoli pootočení - i o 180 stupňů.*

4 - *Obrazec se svým obrysem již nepodobá předloze, skládá se ale ještě z teček. Na jejich počtu a na velikosti obrazce nezáleží. Jiné tvary (čáry) nejsou přípustné.*

5 - *Čmárání.*

Výsledek:

3 – 5 bodů VÝRAZNÝ NADPRŮMĚR

6 bodů NADPRŮMĚR

7 – 9 bodů PRŮMĚR

10 – 11 bodů SLABÝ PRŮMĚR

12 bodů PODPRŮMĚR

13 – 15 VELMI SLABÁ ÚROVĚŇ

TZ

ORIENTAČNÍ TEST ŠKOLNÍ ZRALOSTI*
ORIENTAČNÝ TEST ŠKOLSKEJ ZRELOSTI

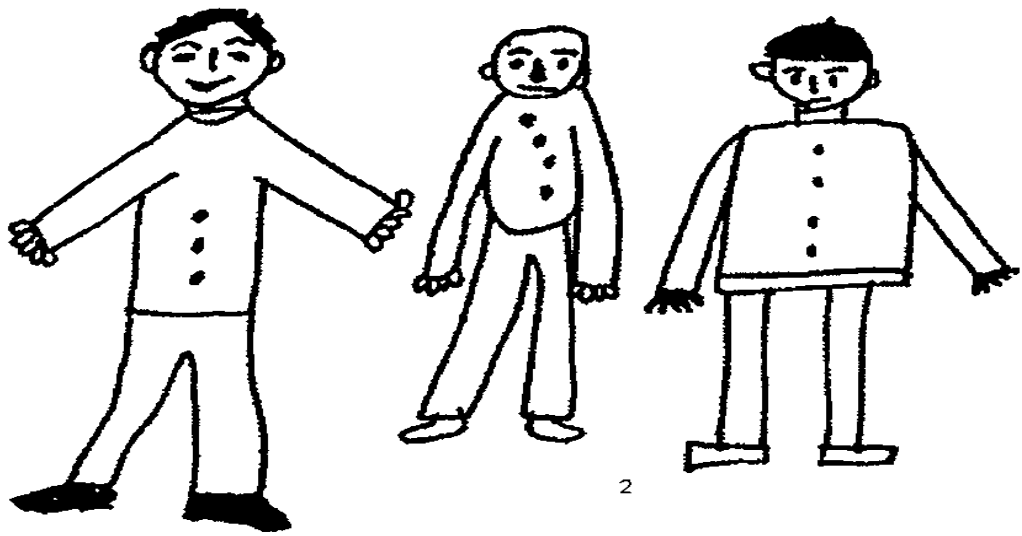
Příjmení a jméno dítěte: Přízvisko a meno dítěata:		
Datum narození: Dátum narodenia:	Věk: r. m. Vek: r. m.	Datum vyšetření: Dátum vyšetrenia:
Adresa rodičů: Adresa rodičov:		

1. Tady nakresli nějakého pána tak, jak to umíš.

1. Sem nakresli nějakého pána tak,

© PSYCHODIAGNOSTIKA, spoločnosť s r.o., Bratislava

Instrukce viz v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních problémů. SZdN, Praha
 Inštrukcie pozri v: Jirásek—Tichá, Psychologická hlediska předškolních problémů. SZdN, Praha

1

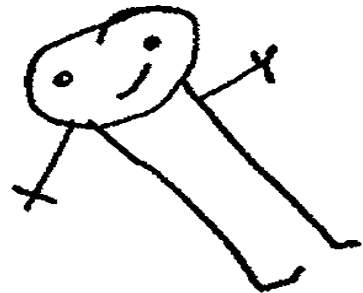
2

3

4

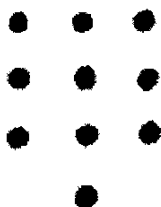

5

2. Podívej se, tady je něco napsáno. Ty ses ještě psát naučil(a), ale zkus, jestli bys to taky uměl(a). Hezky se dívej, jak je to napsáno a tadyhle vedle na to prázdné místo to tak napiš.

Lev p a li.

3. Tady jsou takové puntíky. Zkus to tadyhle vedle nakreslit zrovna tak.

2. Pozri sa, tu je niečo napísané. Ty si sa ešte naučil(a) písať, ale skús, či by si to tiež vedel(a). Dobře sa pozri, ako je to napísané, a tu vedľa, na to prázdné miesto, to tak napiš.

3. Tu sú také bodky. Skús to tu vedľa nakresliť takisto.